

AMVONULU

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Oradea-mare 15—31. Opt. 1868. Nr. 20.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu; 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe annulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a XXII. dupa S. Rosale.

Predica

(de Justinu Popfiu).

Despre fericirile raiului.

„Se intemplà, de mori seraculu (Lazaru), si fu portatu de angeri in siulu lui Avramu.“ (Luc. XVI. 22).

Ore este intre noi vre unulu Iubitiloru Frati si Fii! care in miediloculu doreriloru si amaritiuniloru vietiei sale pamentesci, candu nu i mai stralucia de necairi in lume vr'o radia de mangaiare pe calea sa intunecosa, se nu si-fia naltiatu anim'a sa doiosa susu catra ceriu, dorindu cu S. Pavelu Apostolulu, a se dissolve (a se desfiintia), a scapa de catu-siele acestui trupu patimitoriu, si a se uni cu Ddiu in acea patria fericita unde nu este dorere, neci suspinu, neci intristare, ci bucuria si vietia eterna!

La acea patria oftata indirepta cugetele si sperantiele nostre si S, Evangelia de astadi. „Se intemplà, de mori seraculu Lazaru — dice Cristosu in asemenarea cetita — si fu portatu de angeri in sinulu lui Avramu“, adeca fu portatu de angeri in raiu la Ddiu!

Ce fericire! a-ti inchide ochii intru o clipita, ca se nu mai vedi lumea, cu necasurile si insielatiunile ei, si a-i deschide éra si in cealalta clipita, ca se te desfetezi in eternu in vederea lui Ddiu, a angeriloru si santiloru lui. Ce fericire! a cadé intru o clipita mortu de ranele grele in campulu de lupta alu vietiei acesteia, si in cealalta clipita a te descepta ca invingatoriu pe plaiulu de nemorire alu raiului!

Acést'a fericire ne accepta si pre noi Iub. Frati si Fii! deca vomu fi statornici in servitiulu lui Ddiu. Raiulu este patri'a nostra cea adeverata, catra ale carei tiermuri trebuie se indreptamu cu totii corabi'a vietiei nostre, si pe ale carei campie purure verdi, purure desfetatorie, suntemu chiamati a traí cu totii in eternu, in bucuria si fericire neturburata.

Iertati-mi dar Iub. Frati și Fii! ca folosindu-me de ocașiunea, ce mi întinde S. Evangelia de astăzi, se me înalțu pentru pucinu cu cugetele mele la ceriu, se cercetezu țienuturile înalte ale nemorii, și încātu este iertatu limbei și slabitiunii omenesci, se ve aratu în cuventarea mea scurta *fericirile nespuse ale raiului*, cari le-a pregatitu Ddieu din veci angerilor. și alesilor sei, și dupa cari înseteza cu atât'a neastemperu și anemele nostre. Cunoscerea, de și numai nedeplina și întunecosa a acoloru fericiri neperitorie, ne va sierbí de siguru de unu nou îndemnu, a remané credintiosi stendárdului lui Cristosu, a ne luptá cu barbatia pana la resuflarea din urma, ca asiá, candu va sosi tempulu resplatirii, se ne afle Domnu și pre noi demni, a ne face partasi fericiriloru casei sale.

Deschideti-ve dar porte stralucite ale raiului! éra tu Domne! care locuiesci în lumina neapropiata, dá-ne aripe de porumbu, ca se sborámu la sinulu teu, se privimu marirea și fericirile imperatiei tale; și fá Domne! ca privirea loru se aprinda în anemele nostre unu doru nestinsu, dorulu de a te vedé pre tine odiniora facia în facia!

V'am promisú Iub. Frati și Fii! cá ve voiu conduce în Ierusalimulu cerescu, cá ve voiu arată fericirile imperatiei lui Ddieu, și acum me ieu pe sama, cá fui prea cutezatoriu în promisiunea mea. Acele fericiri pestrecu tote întipuirile și sperantiele, tote dorintiele și acceptarile omenesci întrú atât'a, încātu ensusi S. Pavelu, acelu mare apostolu, cu limba de focu, care fu invrednicitu de Ddieu a fi rapitu inca în vietia sa pamentesca pana la alu treile ceriu, nu si-afia cuvinte în limb'a omenesca, spre a poté rostí ce'a ce a vediutu și a gustatu în ceriu, ci striga numai încantatu și uimitu: „*Ochiulu nu a vediutu, și urechi'a nu a auditu, și în anim'a omului nu a intratu, ce'a ce a gatitu Ddieu celoru, cari lu iubescu pre densulu.*“ (I. Cor. II. 9).

Și întrú adeveru! Deca sunt atâtú de mari și bunurile trecatorie, cari ni le-a daruitu Ddieu; ce mari potú se fia cele eterne? Deca sunt atâtú de frumoșe și lucrurile cele vediute; ce frumoșe potú se fia cele nevediute? Deca este atâtú de minunatu și sorele creatu, și atâtú de strălucita lumin'a lui, ce minunatu pote se fia sorele eternu alu dreptatii, Ddieu? Și ce stralucita pote se fia lumina maririi lui? Deca sunt atâtú de dulci și bucuriele, ce ni le concede Ddieu în servitutea nostra pamentesca; ce dulci potú se fia bucuriele, ce ni le-a pregatitu în locuinti'a sa ceresca? Deca a asediatu Ddieu pre protoparintii nostri, pre Adamu și Ev'a, înainte de a fi facutu inca densii vre unu meritu (vrednicia) pentru ačést'a, întrú unu locu atâtú de desfétatu, cum erá paradisulu, și le-a promisú nemorire și vietia fericita, neturburata de dorere și ostenela; cine va poté spune, ce va dá Elu acoloru iubiti ai sei, cari prin fapte sante și lupta credintiosa se fecera demni de indurarile și de resplat'a lui? Deca stunci, candu eramú dusmanii lui, demni de mortea eterna, întrú

atât'a ne-a iubitu Ddieu, încâtu nu si-a crutiatu pre ensusi Fiulu seu unulu nascutu, ci l'a tramisu in lume, și l'a sierfitu pe altariulu crucii pentru mantuirea și fericirea nostra intre torminte atâtu de cumplite, încâtu s'a intunecatu sorele, s'a cutremuratu pamentulu, și s'au desplicatu stencele de compatimire; cine va poté spune, ce va fi Elu gat'a se faca pentru noi atunci, candu vomu petrece in curtile casei lui, candu vomu odini pe sinu-i parintieseu ca amicii, ca fiii lui?!

Iubitiloru Frati și Fii! Cugetati la olalta tote desfetarile și bucuriele, ce le pote intinde vietii'a pamentesca; immultiti-le tote aceste de mii și mii de ori, și ce alta voru fi aceste totusi pe lenga fericirile raiului, decâtu o umbra intunecosa, unu scheletu fora vietii?! Oh nespusa misielatate a bucurieloru și fericiloru pamentesci, pe lenga marimea necuprinsa a celoru ceresci! Bunurile și desfetarile lumii acesteia, fia acele câtu de mari, fia câtu de multe, sunt atâtu de misiele, încâtu e de ajunsu și cea mai mica bola, o dorere de capu, séu nesce friguri, se le amaresca și se le nimicesca; pana ce fericile maririi nostre fiitorie sunt atâtu de dulci, încâtu — precum observa S. Augustinu — deca ar cadé și numai unu picuru din ele in iadu, ar indulci tota amarel'a torminteloru celoru osenditi, și ar fi in stare a stinge chiaru flacar'a focului eternu!

Și in ce stau ore fericirile aceste ale raiului?! Ne raspunde la acést'a S. Pavelu, candu dice: „*Vomu fi purure cu Domnulu*“ (I. Tes. IV. 17) și in altu locu: „*Acum vedemu ca prin oclinda cu ochi intunecosi; éra atunci facia in facia.*“ (I. Cor. XIII. 12). Ne raspunde la acést'a și S. Joanu, incredintiandu-ne, că „*lu vomu vedé pre densulu, precum este.*“ (I. Inu III. 2).

Oh desfetare plina de fericire! oh fericire plina de desfetare! Ce amu poté dice ore mai multu, pentru de a ne intipui fericirile dreptiloru in ceriu, decâtu că petrecu in giurulu tronului maririi lui Ddieu, și se desfeteza in vederea netiermurita a faciei lui stralucite; că lu vedu pre densulu, precum este.

Spuneti-mi Iub. Frati și Fii! deca se pote ore intipui pe pamentu o fericire mai dulce și mai deplina, decâtu fericirea unui baiatielu, leganatu blandu pe sinulu ferbinte alu mamei sale?! Ca o poma nesticata, ce cresce și se coce zembindu la caldur'a sorelui pe ramur'a arborelui; asiá aterna densulu depe braciele iubitorie ale mamei sale, cu zembetulu fericirii neturburate pe buzele-i nevinovate, crescundu și desvoltandu-se la caldur'a iubirii nepetate a maicei sale! Și totusi ce este și fericirea acést'a in asemenare cu fericirea, ce o gusta fiii alesi ai lui Ddieu pe sinulu Parintelui loru cerescu, desfetandu-se in vederea, și bucurandu-se in posesiunea Fiintiei lui nemarginite?! Fia câtu de dulce, câtu de deplina fericirea baiatielului, ce repausa leganatu in braciele mamei sale, in urma totusi i se uresce, și se doresce dupa alta desfetare, dupa alta petrecere. Nu asiá dreptii in ceriu, la Ddieu; că-ci Ddieu este a fiintia atâtu de adunca, unu aduncu atâtu de nemesuratu, încâtu deca ar voi a-si

descoperi frumusetiile și maririle sale alesiloru sei numai cu incetulu și pe rondu un'a dupa alt'a, ar fi in stare a urmă (a continuá) acést'a fora finitu, și a le aratá loru spre privire și mirare in totu decursulu eternitatii in fiacare clipita totu noue și noue frumusetie, noue și noue mariri! Și acum de și direptii privescu și posedu tote frumusetiile și maririle lui Ddieu dintru odata, totusi acele nu numai că nu li aducu in veci nici o ura; ci din contra in tota clipit'a i implu de noua placere, de noua desfetare, că-ci peste totu cursulu nemarginitu alu eternitatii in fiacare clipita li se descoperu cu aceasi nouetate, cu acel'asi farmecu, ca și candu atunci le-aru posedé mai antâiu.

„*Vomu vedé pre densulu, precum este.*“ Vomu vedé acea potere minunata, care lucra neincetatu, fora a se osteni; vomu vedé intieptiunea nemarginita, care ordoneza tote cu svavitate; vomu vedé acea bunetate nemesurata, care atrage tote animele la sine, ca se le imple de fericire; vomu vedé pre Ddieu in Ddieu; și nu numai lu vomu vedé, ci „*vomu fi asemene lui*“ (I. Inu III. 2) unindu-ne in cea mai strinsa legatura cu fiint'a lui ddieesca. Precum unu picuru de apa, care cade intru unu vasu de vinu, si-perde tota ensusirea sa, și primesce colorea și gustulu vinului, și precum unu nuoru subtire, care trece pe cerime pe de naintea sorelui, pare a se perde in lumin'a acestuia; astfeliu ne vomu perde noi in lumin'a stralucirii lui Ddieu, și ne vomu schimbá — ca se me esprimu esia — in Ddieu.

Acést'a vedere și posedere alui Ddieu va fi atâtu de farmecatoria și fericitoria, încátu S. Joanu gura de auru avea datina a dice, că e gat'a, a suferi singuru tote torturele iadului, numai se nu fia lipsitu in eternu de vederea lui Ddieu! Și S. Toma ne incredintieza, că deca s'ar concede celoru osenditi, a alege intre doue, a remané in iadu și a vedé pre Ddieu, séu a fi in ceriu, fora a vedé pre Ddieu; aru alege mai bucurosu, a petrece in eternu in iadu vedindu pre Ddieu, decâtu a traí in ceriu, lipsiti de vederea lui.

S. Petru a gustatu nu mai multu, decâtu unu picuru din dulcetia lui Ddieu, candu a vediutu pre Mantuitoriulu in schimbarea sa la facia in muntele Taborului, și totusi și la privirea acéstei straluciri atâtu de slabe pe lenga stralucire, cu care lumina Ddieu in ceriu, striga ametitu de fericire, și scarbitu de ori-ce alta placere pamentesca: „*Invetiatoriule! bine este noue a fi aici; se facemu trei colibe, un'a tie, și un'a lui Moise, și un'a lui Elia.*“ S. Evangelistu Marcu, care ne descrie intemplanarea acést'a, adauge despre Petru, că „*nu scia, ce vorbiá*“ (ib. 6). Și intru adeveru, cum ar și fi sciutu Petru, ce vorbesce, candu eca se multumesce cu unu raiu ca acest'a de trei colibe. Dar deca Petru și la descoperirea atâtu de slaba a stralucirii ddieesca, imbetatu de dulcetia, pare a-si perde mintea, încátu nu scie, ce vorbesce; apoi spuneti-mi Iub. Frati și Fii! cum ar fi strigatu inca, deca ar fi gustatu tote dulcetiele și fericirile maririi ddieesca, cari le-a pregatitu Ddieu in prisosintia alesi-

loru sei?! Oh Domne! „*câtu de mare este dulcet'a ta, care o pastrezi cêloru ce se temu de tine.*“ (XXX. 20).

Se întielege de sine, că dreptii intru o stare fericita ca acést'a, gustandu dulcet'a ddieesca, imbracati in santi'a ddieesca, cufundati in stralucirea maririi ddieesci, nu numai nu voru senti neci o lipsa, neci o scadere, ci voru notá in marea a totu feliulu de bucurie si desfetari, cari pestrecu tota intipuirea omenesca.

Voiti frumusetia? „*Direptii voru straluci ca sorele.*“ (Mat. XIII. 43). Voiti libertate si putere? Dreptii „*sunt ca angerii lui Ddieu in ceriu.*“ (Mat. XXII. 30). Voiti onore si avutié? „*Avere si prisosintia sunt in cas'a Domnului.*“ (Ps. CXI. 3). Voiti saturare si stemperare? „*Ei se satura de grasimea casei tale, si i adapi cu torintele inaltei tale desfetari.*“ (Ps. XXXV. 9). „*Acolo nu voru flamendi, neci nu voru insetá mai multu; cá-ci mnelulu celu din miediloculu scaunului i va pasce pre ei, si i va conduce pre ei la isvore de ape viue.*“ (Apoc. VII. 16, 17). Voiti vietia odinita, scutita de necasuri si doreri? „*In pace este locuinti'a lui.*“ (Ps. LXXV. 2). „*Va sterge Ddieu tota lacrim'a depe ochii loru.*“ (Apoc. VII. 17). Tote, tote le veti afá in ceriu, câte numai poteti dori; ba mai multu, decâtu suateti in stare a dori. Oh vietia fericita! Acolo este bucuria fora dorere, odina fora ostenela, onore fora rosínare, avutié fora perdere, sanetate fora bola, prisosintia fora lipsa, fericire fora turburare. Acolo este tenerétia, care nu imbetranesce; iubire, care nu se recesce; frumusetia, care nu se vescediesce. Acolo nu se mania nimene, nu invidieza nimene, nu arde de patime pecatose nimene.

Au nu a avutu dara dreptu S. Davidu profetulu si imperatulu, candu cugetandu la fericirile imperatiéi lui Ddieu, striga rapitu de doru dupa acele fericiri inalte: Oh Ddieule! „*mai buna este o di in curtile tale, decâtu o miie pe pamentu!*“ (Ps. LXXXIII. 11).

Adaugeti inca catra cele dise Iub. Frati si Fii! cá fericirea alesiloru in ceriu se maresce nespusu prin societatea santa si stralucita, in care se afla; cá-ci deca e o placere atátu de mare si aici pe pamentu, a posedé nnu amicu credintiosu, carui se ti descoperi tainele animei; ce fericire va fi ace'a, a pasi in cerculu ceteloru stralucite ceresci, si a fi insíratu ca amicu, ca consociu in numerulu loru! Precum alerga fiulu iubitoriu in braciéle mamei sale, asiá alerga dreptii in braciéle mamei loru ceresci, a prea curatei Fetiore Mari'a, binecuventandu-o si premarindu-o pentru scutul potericu, ce i-a intinsu pe pamentu prin miedilocirea sa si rogatiunile sale; prea fericiti, cá potu onorá acum in persona pre acea Mama santa, plina de daruri. Cine va sei spune bucuri'a, de care voru baté sufletele dreptiloru, candu vor vedé cetele stralucite ale angeriloru, si arcangeriloru, alu cherubimiloru si serafimiloru? candu voru privi peste numerulu maritu alu apostoliloru si profetiloru, alu patriarhiloru si martiriloru, alu eremitiloru si alu totororu santiloru, adunati in giurulu tronului maririi ddieesci din tote tempurile si din tote partile

lumii. Ah! ce sorte mareția, a fi înrolatu în sirurile lor, a fi sociulu, fratele lor! Unii voru reafă sî voru reîmbracisî acolo pre parintii, alții pre fiii, alții pre amicii lor; a caroru iubire, grige sî amicetia li-a indulcitu dilele pamentesci, sî cu cari eta cã voru petrece acum  ra la olalta in sinulu lui Ddieu. In acést'a societate prea marita fericirile sî bunurile unuia sunt sî ale totororu; acolo sentiescu dreptii intru adeveru ce'a ce d ce S. Scriptura: „*Eta c tu e de frumosu s  de placutu, a locu fratii impreuna.*“ (Ps. CXXXII. 2). Acolo potu strigă densii intru adeveru cu mai multu dreptu decâtu odiniora Petru in muntele Taborului: „*Domne! bine este noue a fi aici!*“ Oh Ddieule! De unde noue moritoriloru peccatosi o fericire ca acést'a? Pentru c te-va posturi, c te-va elemosine, ce respaltire, s  indestulare ceresca, ce daruri nespuse!

Dar Iub. Frati să Fii! cu c tu este mai mare fericirea, cu at tu este mai infioratoriu cugetulu, că o vomu perde odata. Gustarea bucurieroru s  a bunuriloru pamentesci o amaresce sciintia trista, c  trebue se le parasimu in scurtu. Spat'a mortii sta intinsa asupra nostra, pote chiaru in clipit'a acést'a, candu vorbescu catra voi, gat'a a ne lov  s  a ne despartă de totu, ce iubimu, ce pretiuimu s  admir mu pe pamentu. Nu asiá in raiu! Fericirile, cari le-a pregatitu Ddieu alesiloru sei in curtile casei sale, sunt eterne ca ensusi Ddieu, isvorulu loru nesecatu. „* ra dreptii voru trai in veci*“ (Intiel. V. 16). „*Imperati'a lui nu va av  capetu.*“ (Luc. I. 33). „Ah ce gloria, ce bucuria va fi ac a — eschiamu S. Ciprianu — a fi lasatu la privirea lui Ddieu, pentru de a gust  cu Cristosu, Domnulu s  Ddieulu teu placerile mantuirii s  luminei eterne, s  a posed  desfetarea nemorii cu dreptii s  amicii lu Ddieu in imperati'a ceresca!“

Oh eternitate, eternitate! Cum batu de insufetire santa sufletele nostre, candu ne nalti mu cu cugetulu la locuintele tale, s  privimu cu ochii credintiei fericirile, cari ne ascepta la Ddieu. Oh candu va sosi acea d , acea clipita binecuentata, se potemu vedé pre Ddieulu nostru? Oh isvoru alu vietiei! candu vomu ajunge ore din desertulu lumii acesteia la bucuriele casei tale, ca se stingemu setea buzeleru nostre diin funtan'a indurariloru tale?! Ah catusie, catusie grele, cari me tieneti legatu de pamentu, candu ve veti frange, ca se-mi sbore sufletulu liberu la Creatoriulu meu, cum sbora saget'a la tient'a sa?

Iub. Frati să Fii! Nu avemu locuintia stabile pe pamentu; ceriulu este patri'a fericita, la care suntemu detori a indirept  corabi'a vietiei nostre, s  in care dupa ostenela scurtă ne ascepta odina eterna. Dar ceriulu nu se scobore la noi, ci noi trebue se ne suimu la densulu; neci nu ni se da in daru, ci trebue se lu cumparâmu. Intrebati, c  ce costa? Ne raspunde S. Augustinu, c  ceriulu „costa lucru să ostenela; si fiindu ca ceriulu este loculu odinei eterne, astfeliu ar trebui ca să pretiuulu, cu care lu cumparâmu, se fia lucru să ostenela eterna; dar Domnulu poftesce dela noi numai lucrulu si ostenel'a unui tempu scurtu.“ Trebue se lu

cumparâmu! Intrebati, câ ce costa? Raspunda-ve in locul meu *S. Ioanu gura de aur*, care vorbindu despre pretiulu ceriului, dîce: „Nu voiescu se ve hotarescu neci unu pretiu, ca se nu ve escusati cu seraci'a vostra. Dati pamentulu, si veti castigá ceriulu; dati unu banu, si veti castigá o imperatia; deca nu aveti neci atát'a, dati unu pocalu de apa, o bucatura de pane, si ve rescumperati cu ace'a imperati'a ceresca!“ Trebue se lu cumparâmu! Intrebati denou, câ ce costa? Costa atát'a, câtu sunteti in stare a dá. Nu se poftesce la acést'a neci sciintia mare, neci stare inalta, neci avutia intinsa. Avramu l'a cumparatu prin ospitalitatea sa; Jobu prin suferintie si compatimirea sa catra cei ce suferiau; Tobi'a prin ingroparea celoru morti; Josi'a pe tronu; Josu'a prin lupta; Zacheiu prin impartirea a diumetate averea sa intre seraci, Magdalin'a prin penetinti'a, Susan'a prin nevinovati'a sa; veduv'a cea seraca din *S. Evangelia* cu doi banuti ai sei. Dar si candu ar trebui se si-verse omulu chiaru sangele seu, si se sufera mai antâiu mii de ani chiaru torturele iadului; ce pretiu ar fi si acest'a in asemenare cu fericirea nespusa, ce ni este promisa?!

Susu din tronulu maririi, unde reside de a drept'a Parintelui seu, ne chiama Cristosu la sine, a ne face eredi imperatiiei sale fericite si stralucite; a ne adapá din isvorulu bucurieloru sale, din care celu ce be, nu mai inseteza neci odiniora. Cine ar poté fi dar atátu de rece intre noi, ca se respinga invitarea lui plina de iubire? Cine ar poté fi atátu de lasiu si de tardiu la anima, ca se numere spinii si greutatile drumului, ce ne duce la o moscenire ca acést'a? La privirea ceriului, santii martiri nu sentiau neci flacarele consumatorie ale focului, neci dintii ascutiti ai leiloru, ci si-sierfiau vietii'a pentru Cristosu intre cantece de bucuria in miediloculu torminteloru celoru mai cumplite. Privirea la ceriu a indemnatu pre atátia santi eremiti, a parasí lumea, a se retrage in deserturi selbatece, spre a-si inchiná dilele lui Ddieu in postu aspru, in lucru neobositu, si in rogatiune neintreupta.

Oh fericiti ei! cari prin suferintie atátu de scurte, si prin sierfe atátu de pucine si-au cumparatu atâte comore nepretiute, si atâte bucurie neperitorie. Si o nefericiti noi! cari retecemos inca pe cararile periculoşe ale vietiei acesteia, nesciindu, deca vomu ajunge ore vre odata si noi in pace tiermurea dorita a mantuirii nostre? Voiti Iub. Frati si Fii! a cuprinde odiniora locu intre santii si alesii lui Ddieu? Cum se nu voiti? Eu pare câ ve audu strigandu in adunculu animeloru nostre: o patri'a nostra iubita! unde vomu vedé pre Ddieu facia in facia, la tine sbora dorintiele nostre din acést'a vale a amaritiuniloru, dupa tine se intindú braciile nostre; oh! candu va sosi or'a oftata, se potemu descalecá pe tiermurea ta pacica si fericita?

Deca sunt aceste dorintiele vostre, apoi pasiti cu insufletire pe calea, ce duce la ceriu. Traiti asiá, ca nu voi, ci Cristosu se traiesca in voi; ca se fia portate odiniora si sufletele vostre ca alu dreptului Lazaru de angeri in sinulu lui Avramu, in acea patria stralucita, unde se

voru pasce ochii cu desfetare nespusa pe Resplatoriuulu induratu, și unde vomu secerá cu bucuria ce'a ce amu semenatu între lacrima pe pamentu. Amin.

Dominec'a a XXIII. dupa S. Rosale.

Predica

(de **Justinu Popfii**).

Socotirea lucrurilor mari, ce ne-a facutu noue Domnulu, și la ce ne indemna aceste?

„Spune lucrurile mari, câte ti-a facutu tie Domnulu.“ (Luc. VIII. 39).

Nu este Iub. Ascultatori! nu este in ceriu și pe pamentu alta fintia atâtu de demna de laud'a și premarirea nostra ca Ddieulu nostru. Cine ar poté se nu cada la pamentu, și se nu se inchine lui in genunchi, deca cugeta la puterea lui nemarginita? Vieti'a și moartea, fericirea și osend'a sunt in manele lui!

Dar pe câtu este de nemarginita puterea lui, pe atâtu e de mare și indurarea și iubirea lui. Nu este elu numai Zeditoriuulu și Domnulu, ci totu odata e și Parintele și Binefacatoriuulu nostru, ale carui daruri și binefaceri se reinnoiescu in noi in tota demaneti'a și in tota ser'a. Au este cu potintia se fia omulu o fintia atâtu de nemultumitoria, ca se uite vre odata lucrurile minunate, câte i-a facutu lui Domnulu? „Spune lucrurile mari, câte ti-a facutu tie Domnulu“, dice Mantuitoriuulu Cristosu catra indracitului din S. Evangelia de astadi, pre care l'a mantuitu cu bunetatea și cu puterea sa nemarginita de o legiune de diavoli, cari lu cuprinsora, și cari lu tormentau (chinuiu) intru unu modu atâtu de cumplitu, încátu nefericitulu omu neci nu se putea imbracă cu vestimentu, neci nu putea petrece in casa, ci amblá bietulu ca unu pierdutu de minte reteciundu pintre morminte. Și eta că dupa ce fu vindecatu prin Cristosu, aducundu-si a minte cu anima multumitoria de indurarea mare ddieesca, care lu mantui „se duse prin tota cetatea, vestindu tote bunetatile, câte i fece Isusu“ (ib. 40).

„Spune bunurile mari, câte ti-a facutu tie Domnulu“, ne striga și noue Cristosu prin viersulu santei sale Evangelie de astadi; și ore putere-aru remané buzele nostre mute la o provocare santa ca acést'a?

Urmandu dar acestoru cuvinte sante ale Evangeliei de astadi; veniti Iub. Ascultatori! se folosimu ocașiunea acést'a binevenita, pentru de a vesti cu recunoscintia și multumita adunca bunetatile mari câte ni le-a facutu noue Domnulu, și a lud' in sama detorintiele sante, la cari ne indemna pre noi atâte binefaceri ale Domnului.

Imperate marite alu ceriului, Ddieule eterne! a carui bunetate o vestesce tota lumea, petrunsi de sentieminte multiumitorie pasîmu astadi sî noi inaintea scaunului teu ddieescu, a premari binefacerile tale. Primesce Domne! cu placere laud'a sî recunoscinti'a umilita a filoru tei pentru Isusu Cristosu Mantuitorulu nostru!

Ori in care parte vomu portá ochii nostri; ori vomu privi Iub. Asc.! la ceriu, ori la pamentu, ori in giurulu, ori in Iaintrulu nostru, ori la originea (plasmuirea), ori la sustienerea, ori la mantuirea, ori la santîrea nostra; au nu intimpinâmu pretotindene semnele cele mai invederate ale iubirii sî bunetatii nemarginite alui Ddieu catra noi? Tote bunurile, câte le posedemu, câte le gústâmu, cu câte ne mundrimu, sî in câte aflâmu bucuria sî desfetare, au nu sunt ele totu atâte daruri ale lui Ddieu? „*Ce ai, ce nu ai primitu?*“ intreba S. Pavelu Apostolulu. Da! dela Ddieu amu primitu tote, sî ah! in ce mesura!

Se trecemu ore inapoi cu cugetulu pana la originea (plasmuirea) nostra? Pentru ce se nu? Cum amu poté uitá bunetatea lui Ddieu, care ne-a facutu atâte lucruri mari acum in diu'a zedirii nostre? Lumea stá acum gat'a ca unu palatiu stralucitu, infrumsetiata cu tote, ce potu face dulce sî placuta locuinti'a in dens'a. Pe ceriu erau aprinse acum luminariele mari ale dilii sî ale noptii, sorele, lun'a sî stelele; pamentulu stá acum intinsu ca unu covoru (tapetu séu tepicu) pomposu, infrumsetiatu cu totu felulu de flori; arborii stau incarcati de fructuri; apele pline de pesci fugiau cu murmuru blandu peste campiele verdi; aerulu resună de cantecele armoniose ale paseriloru; animalele asceptau in linisce neturburata pre domnulu (stapanulu), carui voru se-i sierbesca; tote, tote erau pregatite acum. Cine va fi ore imperatulu, care se domnesca peste acést'a imperatia lata sî frumosa? Acelu imperatu Iub. Asc.! pre care l'a ronduitu Ddieu, se fia domnu peste acést'a tiera mare, peste lume, spre a carui servitiu stau acum gat'a tote, — este omulu! pre care l'a destinsu Ddieu acum la zedirea lui peste tote lucrurile vediute prin acea, cà pana ce tote celelalte le-a creatu numai prin cuventulu poterii sale; „*se fia!*“ sî s'au facutu; pana atunci pre omu l'a plasmuitu cu ensesi manele sale, sî l'a asediatu ca pre o minune a atotpotintiei sale in miediloculu pamentului, punendu la petiorele lui tote averile lumii, ca se le folosesca, reversandu in sinulu lui tote bunetatile ei, ca se le guste, sî deschidiendu inaintea ochiloru lui tote frumusetiele ei, ca se se desfeteze in densele!

Iub. Asc.! Minunate sunt descoperirile poterii sî ale iubirii lui Ddieu in tote fapturele sale; totusi ce sunt aceste in asemenare cu darurile mari, cari le-a reversatu Ddieu in multîmea indurarii sale peste omu, peste acestu fiu prea iubit, fiu madaritu (nineratu, resfaciatu) alu sinului seu parintiescu? Tote celelalte fiantie sunt create cu trupulu plecatu catra pamentu. Nu asiá omulu! Destinat (ronduitu) de Ddieu, a fi domnulu

lumii, trupulu lui maiestosu se redica dreptu catra ceriu ca o statua (stelpu) frumoasa, si oresi care demnitate imperatesca insociesce tote miscarile lui. Tote celelalte fiintie traiescu si sporescu numai in unele parti anumite ale pamentului, era deca le duci in alte parti, pieru, se stingu. Nu asiá omulu! So lu porte ori in catrau noroculu, séu se lu arunce ori unde sortea necrutiatoria, pe munti acoperiti purure cu neua, séu pe tiermuri verdi, in codri intunecosi séu in deserturi nefruptuitorie, — pretotindene traiesce, pretotindene si-afia elu tiera si locuintia. Tote celelalte fiintie sunt osendite la tacere, si deca si potu dá unele tonuri, fia acele infioratorie ca ale leului, séu dulci si placute ca ale filomelei, remanu si se pierdu neintielese. Nu asiá omulu! Elu e in stare a-si descoperi in feliu si foliu de sunete sentiemintele si cugetele sale. Bucuri'a si dorerea, iubirea si ur'a, rogarea si mandatulu, binecuventarea si blastemulu, tote si-afia sunetele sale pe buzele omenesci. Limb'a lui acusi te incanta, acusi de infiora, acusi te face a ride cu dulce, acusi ti storce lacrime amare. Si unde, in cari alte fiintie aflamu ore, se fia acele catu de aprige, catu de tari, atát'a istetime, atát'a potere ca in manele omului? Cu manele sale elu invinge si infrona animalele, iea pelea si lan'a loru, si le pface in vestminte pretiose, pune stavila elemintelor, redica case si palatie, cari sustienu sute de ani furtunele tempului, sterpesce codrii, muta muntii, ara pamentulu, si lu face a produce sementia indiecita, sapa stencele, si seote din sinulu loru ascunsu aurulu si argintulu, trage punti peste apele cele mai late, si trece ca pe uscatu peste valuri si abisuri.

Domne! mari sunt intru adeveru minunile iubirii tale acum si in plasmuirea trupului nostru. Si deca nu te-amu cunosce de aiurea, si aceste aru fi de ajunsu, ca se ne faca a cadé in genunchi inaintea facioi tale, si a te laudá cu multiumita, pentru cá ne ai creatu omeni, si ai plantatu atâte poteri marite in trupulu nostru!

Dar nu Iub. Asc.! binefacerile lui Ddieu nu se curma aci; ele trecu inca departe peste acestu hotaru, si nu se oprescu, pana nu lu redica pre omu chiaru pana la tronulu ddieescu.

Ce sunt binefacerile mari ale trupului in care l'a imbracatu Ddieu pre omu, pe lenga acele daruri inalte sufletesci, cu cari l'a destinsu acum in diu'a zedirii lui ca pre o corona a faptureloru sale? „*se facemu omu dupa tipulu si asemenarea nostra*“ (I. Mos. I. 26) dice Domnulu; si dupa ce a plasmuitu trupulu omului cu ensesi manele sale, luandu din ensasi plinatatea sinului seu ca dintru unu isvoru: „*a suflatu in faci'a lui sufletu de vietia*“ si asiá i-a imprumutatu o radia din sufletulu seu ddieescu, a intiparitu in elu ensusi tipulu si asemenarea fiintiei sale ddieesci. Precum Ddieu este sufletu curatu fora trupu, asiá este si sufletulu omului curatu fora materia; precum este Ddieu santu, asiá este si sufletulu omului creatu spre santia; precum este Ddieu eternu, asiá este si sufletulu omului destinatu pentru eternitate; precum este Ddieu nevediuu, asiá este si sufletulu omului nevediuu; precum este Ddieu nesticatiosu, asiá

este și sufletulu omului nesticatosu, pre care nu lu taia spad'a, nu lu ucide sil'a; precum e Ddiu de facia pretotindene, și sustiene și guverna tota lumea, asiá este și sufletulu omului de facia in totu trupulu, și lu sustiene și direge; precum este Ddiu liberu, asiá este liberu și sufletulu omului și sbora pe unde voiesce, și face ce voiesce.

Milione de fiintie a creatu din nimica man'a lui Ddiu, dar care este ace'a, pre care se o fia pusu Ddiu in marire și demnitate alaturea omului? Pana ce tote cealalte sunt create numai pentru pamentu, ca se folosesca și se sierbesca omului; pana ce vitele pascu voiose in pasiunea grasa, paserile canta cu bucuria pe ramurele verdi, și pescii si-petrecu spre placere in valurile apelor, fora de a scí cugetá, cà ele esistu, și fora de a sof cugetá la acelu Ddiu atotpotinte, care le-a creatu; pana atunci omulu se redica cu mintea sa la Ddiu, vorbesce cu Ddiu, pre care lu cunosece și onoreza ca pre isvorulu a tota viet'i'a, ca pre Parintele iubitoriu a tota faptur'a; și cu ochii sufletului seu privesce in curtile tainice ale nemorii, care scie cà e tient'a lui, și unde scie, cà va fi odiniora locuinti'a lui eterna!

Oh Domne! in lacrimi erumpe sentimentulu multumitei din animele nostre, deca recugetàm darurile mari, ce le-ai reversatu peste noi acum in diu'a plasmuirii nostre. Cine se nu strige incantatu de atâte binefaceri ale iubirii parintiesci, cu S. Davidu profetulu: „*Ce este omulu Domne! ca se-ti aduci a minte de densulu? L'ai facutu se fia cu pucinu mai micu decâtu angerii; și l'ai incununatu cu onore și marire. L'ai facutu domnu peste lucrurile maneloru tale; tote le-ai supusu petioreloru lui . . . Domnitoriulu nostru! multu este minunatu numele teu in totu pamentulu.*“ (Ps. VIII. 5—10).

Mari sunt intru adeveru Iub. Asc! lucrurile, cari ni le-a facutu noue Domnulu. Darulu lui este viet'i'a, de care ne bucuràm; darulu lui este trupulu cu frumusetiele sale, sufletulu cu poterile sale; darulu lui este lumin'a, care ne incaldiesce, aerulu, in care resuflàm, pamentulu, pe care locuimu, animalele, cari ne sierbescu; tote, tote, pana la unu picuru de apa, pana la o sfarmatura de pane, sunt totu atâte binefaceri minunate ale iubirii sale nemarginite catra noi. „*Ce ai, ce nu ai primitu?!*“

Ce dicu? Atât'a nu e destulu! Este ore cu potintia a tacé despre acele lucruri mari, cari le-a facutu Domnulu, pentru rescumpararea și fericirea nostra atunci, candu noi uitandu bunetatile lui nenumerate, uitandu tient'a maretia, la care suntemu chiamati, ne-amu rescولاتu nemultumitori in contra maririi lui ddiiesci, și amu intunecatu prin pecatu tipulu, și amu nimicitu asemenarea lui ddiiesca in noi, și amu pierdutu totu dreptulu la indurarea și imperati'a lui, provocandu asupra nostra mani'a și asprimea dreptatii lui?! Au lasatu-ne-a elu pre noi preda sortii nostre nefericite, dar meritate? Au nu a tramisu pre unulu nascutu Fiiu alu seu, ca se se aduca sierfa pentru noi pe cruce, ca se spale in sangele lui nevinovatu peccatele nostre, ca se ne rescumpare prin mortea

lui amara de osend'a eterna?! Unu singuru picuru din sangele lui prea santu erá de ajunsu, a mantu' de suta de ori lumea de peritiune; dar ce este unu picuru de sange iubirii lui nemarginite? In prisosinti'a iubirii sale, elu voi a portá ensusi legaturele sclaviei, cari trebuia se le portámu noi; voi a suferi onsusi loviturile cumplite ale sbiciurilor, cu cari trebuia se fimu mustrati noi; voi a-si versá sangele pana la picurulu celu din urma, ca se ne mantuiesca pre noi. Pre cine? Pre noi dusmanii, pre noi reu-facatorii sei nemultumitori!

Dar neci acum nu s'a implutu inca mesur'a iubirii sale catra noi. Pomenire eterna a iubirii sale si-a lasatu Domnulu intre noi in sant'a sa baserica, care o-a asediatu, in s. sierfa, care o aduce, si in s. taine, cari le-a ronduitu ca nesce isvore nesecate de daruri spre mantuirea si santiferea nostra. Celu ce s'a suitu odata pe cruce, a mori pentru pecatele nostre, se sierfesce de nou, de mii si mii de ori pentru mantuirea nostra, nu mai multu pe cruce, ci pe altariile nostre; nu prin manele dusmanilor, ci prin manele preotilor sei. Celu ce ne-a plasmuitu din pamentu cu manele sale, si ne-a suflatu in facia schintea' ddieirii sale, ne santiesce prin santulu seu Botezu acum in léganulu nostru; celu ce ne-a chiamatu spre servitiulu seu, ne intaresce prin santulu seu Miru la lupta credintiosa; celu ce s'a scoboritu odinora a odin' in momentu rece de petra, se scobore acum prin s. taina a cuminecaturei in anitele credintiosilor sei, ca se-i sature, se-i intaresca cu trupulu si sangele seu prea scumpu; celu ce s'a induratu spre noi, candu gemeamu fora sperare sub jugulu diavolului, ne redica denou, deca cademu, prin sant'a sa taina a penetintiei; celu ce ne-a creatu barbatu si muiere, binecuventa si santiesce legaturele nostre prin sant'a sa taina a Casatoriei; celu ce a voit se aiba redicate altarie in mediloculu nostru intru onorea si marirea sa, si se lucre mantuirea nostra in sant'a sa baserica, si-santiesce sie servitori si noue parinti sufletesci prin s. taina a preotiei; celu ce a lasatu se intre prin pecatulu nostru mortea in lume, ne usioreza dorerile cumplite ale despartirii prin santulu seu Maslu. Celu ce ne-a iubit cu iubire eterna inainte de a fi noi in lume, ne petrece cu darurile sale pe tota calea vietiei, din léganu pana la momentu!

Cum! Iub. Asc! sunt aceste binefaceri, cari pote se le uite omulu vre odata? Au poteti-ve intipui ceva mai maretiu, mai pretiosu?! Si inca deca vomu socoti, ca in tote darurile aceste mari ne-a impartasitu Ddieu si pre noi unulu fiacare; ca elu este acel'a, care din sinulu eternitatii, inainte de a fi pusu inca temeiuulu pamentului, a cugetatu la noi cu iubire eterna, si a hotaritu nascerea nostra, ca elu este acel'a, care ne-a formatu intru unu modu minunatu in pantecele mamei nostre, si a suflatu in noi schintea' ddieirii sale; ca elu este acel'a, care ne-a alesu pre noi unulu fiacare dintre mii si mii, cari retecescu inca in negur'a paganatatii, si ne-a facutu demni a stá inaintea santului seu altariu, luminati prin s. credintia si insemnati prin semnu nestersu alu stului Botezu,

ca mostenii maririi ceresci; că elu este acel'a, care ne chiama sî pre noi unulu fiacare la ospetiulu seu stralucitu, sî ne nutresce cu trupulu sî sangele seu prea scumpu spre vietî'a eterna; că elu este acel'a, care in iubirea sa necurmata lungesce firulu vietiei nostre, de sî meritamu pana acum de sute de ori mortea pentru pecatele' nostre; — au este cu potintia, ca uimiti de atâte bunetati nemeritate, se nu se aprinda in fiacare anim'a nostra, sî se nu o aducemu, sî se nu o punemu ca o sierfa de multiumita inaintea tronului seu ddiescu?!

Iub. Asc.! In testamentulu vechiu a intrudusu ensusi Ddiu serbatori anumitê, pentru de a sustiené intre omeni aducerea a minte a binefaceri-loru multe sî mari, in cari a impartasitu omenimea sî pre poporulu Israilu. Sambat'a intru aducerea a minte a crearii lumii; Pascele intru aducerea a minte a liberarii poporului seu din servitutea Egiptului; Rosalele intru aducerea a minte a legiloru sante date in muntele Sinai; serbatoarea cor-turiloru intru aducerea a minte a conducerii sî nutririi minunate a po-porului seu in desertu (in pustîa) etc. Si s. nostra baserica, au nu san-tiesce sî ea prin serbatori anumite aducerea a minte a aceloru lucruri maretie, cari ni le-a facutu Ddiu in prisosinti'a iubirii sale? Cratiunulu, Pascele, Rosalele etc. tote au scopulu, a ne aduce a minte cîte o binefacere deosebita alui Ddiu.

Oh! intruduceti Iub. Asc.! sî voi câtu mai dese asemene serbatori in animele, in casele vostre. „Spune lucrurile mari, cîte ti le-a facutu Domnulu!“ ne striga Cristosu totororu prin viersulu Evangheliei sale de astadi. Da, spuneti, vestiti cu buze multiumitorie frupturile (rod'a) iubirii lui, cari le-a reversatu peste noi fora neci unu meritu alu nostru. „Laudá-voiu pre Domnulu in totu tempulu; laud'a lui se fia purure in gur'a mea. Inaltiați pre Domnulu cu mine, si se inaltiamu cu totii numele lui.“ (Ps. XXXIII. 2, 4). Asiá striga S. Davidu, aprinsu de flacar'a santa a iubirii catra Ddiu; ba inca socotindu-si viersulu seu prea slabu sî ne-potintiosu facia cu binefacerile inalte ale lui Ddiu, elu chiama in insu-fflîrea sa tota firea, — soarele, lun'a, stelele, sî tote fapturele, a-si uní viersurile loru cu alu seu intru unu cantecu de lauda sî premarire spre onorea lui Ddiu!

Se urmâmu sî noi santului profetu, se aducemu sî noi lui Ddiu, precum dîce acel'asi mare profetu, sierfa de lauda: „sierfesce lui Ddiu lauda.“ (Ps. XLIX. 14). Ser'a sî demaneti'a, dîu'a sî nopteta se fia laud'a lui purure in gur'a nostra. Animele nostre se fia totu atâte altarie, pe cari se arda fora încetare foculu multiumitei nostre. Se nu faca a încetá vre odata acést'a lauda pe buzele nostre, sî acestu focu de multiumita in animele nostre, neci seraci'a, neci bol'a, neci celelalte nenorociri pamen-tesci, ce le tramite Ddiu cîte odata asupra nostra; că-ci ve intrebu cu S. Jobu: „Deca amu primitu cele bune din man'a lui Ddiu, au se ni rebdâmu sî cele rele?“ (Job. II. 10). Au nu sunt sî aceste darurile ma-neloru lui iubitorie? nu spre stricarea, séu perderea, ci spre coregerea sî

mantuirea noastră. „Pre carele iubesc Domnul, lu certa“ (Prov. III. 11), dice intieptulu Solomnu, „Necasulu nostru presinte, — asiá ne man-gaia S. Pavelu Apostolulu — care este curundu trecatoriu si usioru, lucreza intru noi marire eterna si mare peste tota mesur'a.“ (II. Cor. IV. 17).

Dar este ore cu potintia Iub. Asc! ca aducerea a minte de lucrurile mari, ce ni le-a facutu Domnul, care misca spre cantece de lauda buzele nostre, si aprinde foculu multumitei in animele nostre, se nu ne lege totu odata si mai tare in servitiulu lui Ddiu? se nu ne indemne, a implini si mai credintiosu detorintiele nostre? Deca si intre noi ensine, omulu de omenia, care se impartasiesce in ajutoriulu si bunetatile de si numai trecatorie ale altuia, condusu de multumita, e gat'a in ori-ce cli-pita a-si oferí servitiulu intru folosulu binefacatoriului seu; cu cátu mai vertosu se cuvene, se stámu purure credintiosi, purure neclatiti in ser-vitiulu aceluia, care fora neci unu meritu alu nostru, ne-a iubitu pre noi cu iubire eterna, ne-a chiamatu din sinulu nimiciei la esistintia, onoran-du-ne cu tipulu si asemnarea sa, rescumparandu-ne si nutrindu-ne cu sangele seu, si santindu-ne cu darurile sale, cari se reinnoiescu in priso-sintia in tota diu'a asupra nostra! „Domnului Ddiului teu se te inchini si lui singuru se-i sierbesci.“ (Mat. IV. 10).

Domne! cu inchinatiune cademu si noi inaintea poterii si bunetatii tale nemarginite, gat'a a-ti oferí tie tote poterile nostre, precum le-amu primitu dela tine; gat'a a petrece in servitiulu teu tote dilele si orele vietiei nostre. Ori unde pasímu, ori unde stámu, si in ori care parte intorcemu ochii nostri, binefacerile si minunile tale le vedemu in tote si pretotindene.

Dar care alta fiintia a ta a primitu ore totusi ca noi omenii daru-riale iubirii tale? Tu, care aduci la vietia si sustieni milioane de fiintie, ai reversatu ca o mare peste noi binefacerile tale, ca si candu fiacare dintre noi, numai elu ar fi singuru in tota natur'a, de care ai se porti grige, cu care ai se faci bine si indurare!

Si totusi, deca cautámu Domne! la anii trecuti ai vietiei nostre, se incingu in lacrima ochii nostri la aducerea a minte de densii. Tu ai fostu Parintele nostru iubitoriu, noi fiii tei nemultumitori; tu ai fostu Domnulu nostru induratu, noi servitorii tei neascultatori; tu ai fostu Bine-facatoriulu nostru maranimosu, noi dusmanii tei reuvoitori, cari amu respunsu cu blastemuri la binefacerile tale!

Ci Domne! potinte este spiretulu teu, a sterní focu inca si in petrele reci, si a aduce in miscare inca si pamentulu fora vietia. Si eta cá si noi in or'a acést'a, ce o-amu santitu intru aducerea a minte a binefaceri-loru tale mari si multe, ce le-ai facutu noue, petrunki de suflarea spire-tului teu, cu sentieminte reinnoite stámu inaintea santului teu altariu, punendu cu umilintia la petiorele tale multumit'a nostra adunca, si ju-randu, a fi de astadi inainte ai tei in vietia si in morte!

Privesce Domne! cu indurare la noi; nu lasá se respimn spre lucruri pecatoase, sí se intrebuintámu spre perirea nostra darurile sí binefacerile tale nenumerate. Fí cu noi in implinirea detorintieloru nostre, sí nu ne lasá fora spriginu in tempulu ispiteloru nostre; ca traindu tîe, sí morindu intru tine Domne! precum ne-amu bucuratu in vietia de lucrurile mari, câte ne-ai facutu noue; asiá se ne potemu bucurá dupa morte de odin'a sí fericirea eterna, ce o vomu aflá dreptu respata in imperati'a ta ceresca. Amin.

Predice ocazionale.

Predica la mortu, cari au concursu la premiulu alu doile.

VI.

La mortea unei mame tenere.

„Nu plangeti, cá n'a moritu ei dorme.“ (Luc. VIII. 53).

Vieti'a acést'a pamentesca cu totu dreptulu se pote númí campu de lupta, locu de batalia, cá-ci toti omenii nascuti in lumea acést'a larga au de a se luptá necurmatu cu o multíme de greutati sí nezasuri, toti au de a dá pieptu cu dusmanii cei numerosi, ce i intempina pe călea vietiei. Fia omulu seracú séu avutu, locuesca intr'o colibutia scunda sí rea, séu intr'o curte inalta sí frumoasa, nu e scutitu de greutatije, neplacerile sí suferintiele legate de vietia acést'a trecatoria, carea Psalmistulu o dice a fi „valea plangerii, valea lacrimeloru.“ In acést'a vale a lacrimeloru trebuie se ne scaldámu neincetatu pana ce vietuimn, prin acést'a trebuie se innotámu sí se trecemu la alta vietia, care e eterna; acolo apoi fia care si-va primí resplat'a sa dupa faptele sale fia acele bune séu rele.

Suferintiele, nezasurile, greutatile, patimele sí luptele, ce au de a le portá omenii pe acestu pamentu ticalosu, suntu atátu de multe, încátu numerulu acelor'a numai acel'a ar fi in stare a ni lu spune, care dora si-ar luá ostenele de a numerá multímea steleloru, ee lucescu pe ceriu, candu acel'a e seninu; inse in momintele de facia se nu ne frementámu noi mintea cu multímea lupteloru sí suferintieloru omenimii, de cari sí de altmintrea numai prin morte ne potemu mantuí, — ci se recunoscemu cá tote aceste chiaru asiá sunt de lipsa sí folositorie, pentru omenime, precum e de lipsa sí de folosu fulgerulu sí tunetulu celu infricosiatu pentru curatirea aerulu reu sí innadusitoriu; cá-ci de ar fi omulu in lumea acést'a totu bine, deca peste tota vietia sa nu l'ar ajunge neci unu reu,

neci o intristare, neci o dorere, neci o greutate, neci unu morbu, atunci omulu celu usiorelu la minte, plecatu dela natura spre cele rele s'ar uitá chiaru sí de Domnodieu, de parintele seu celu cerescu, sí vietuindu in resfaciare, in desfetari sí desmierdari, neci n'ar eugetá la morte, ci ar cadé in totu feluulu de pecate grele; dara suferintiele cele multe, luptele cele grele, dorerile cele sfasiatoric de anima, morburile cele nenumerate, ce ne ataca totu mereu vietia nostra ne facu se ne aducemu aminte de Ddieu ca de binefacatoriulu nostru celu mai mare, se ceremu ajutoriulu lui celu prea potericu, sí se ne cuntenimu baremu încátu-va de pecate; pentru ace'a suferintiele sí morburile adese ori se potu privi de mai mari charuri ddieesci decâtu sanetatea sí bunastarea; cà-ci forte multi omeni, pana candu sunt atinsi de vre o lovitura grea, séu sunt morbosi, ducu o vietia cuviosa cuntenindu-se de la ori ce pecatu greu, dara totu acestia bucurandu-se de o stare mai fericita, sí fiindu sanetosi, candu totu mereu in tin'a cea spurcata a peccatorulu, sí asiá fericirea sí sanetatea adese ori e spre stricatiunea, éra nefericirea sí morbulu e spre folosulu omului; dreptu ace'a forte intieptiesce dice santulu Gregoriu: „*Morbulu trupului e sanetatea sufletului.*“

Se portámu dara T. A.! cu rebdare sí paciintia adevratu crestinesca greutatile legate de acést'a vietia, luandu esemplu viu de pe Mantuitoriulu N. I. Cr., ale carui doreri au intrecutu tote dorerile nostre; se ne fia de esemplu sí acést'a repausata sierba a lui Ddieu (N.), carea a suferitu cu o resemnatiune rara pana la resuflarea cea mai de pre urma tote dorerile amare, ce i-au sfasiatu trupulu, candu apoi dorerile ei trupesci au incetatu deodata cu vietia, asiá sí suferintieloru nostre numai mortea le va poté pune capetu; deci pana va bate or'a mortii nostre, se portámu cu paciintia sarcinele vietiei acesteia, sí portandu-le, la acést'a solenitate prea trista, se meditámu in partea I. a cuventarii despre morte sí despre unele insusiri ale ei; éra in partea a II. vomu vedé, cà deca in vietia acést'a ni-amu adunatu fapte bune, mortea nu pote fi periculosa. — Ve rogu, fiti cu paciintia!

I.

Unulu d'entre lucrurile cele mai de pe urma ale omului e mortea, care dupa invetiatur'a crestinesca „e despartirea sufletulu de trupu.“ Ce despartire dorerosa! Sufletulu si-ie sborulu seu catra ceriu sí pe nevedinte se ascunde in inaltímea aceluia, in locuintiele cele frumose ale Tatulu nostru; éra trupulu, insocitu de plangeri amare, se scobora in sinulu celu rece sí intunecosu alu pamentulu, care e mam'a nostra comuna a totororu. Ce lucru minunatu! unulu se inaltia la Tatulu, altulu se asiedia in sinulu mamei, sí totusi despartirea acést'a e forte dorerosa! dorerosa, cà-ci ace'a e lunga, cà-ci nu voru mai conveni pana la judetiulu celu generale; sí cine, oh! cine se scia, cà placuta va fi ore convenirea acést'a séu nu?

Se vedem in se mai incolo, ce e mortea? Mortea se dice a fi o stramutare, unu limanu de scapare, o totale mantuire séu eliberare de tote greutatile legate de acést'a vietia; pentru ace'a noi mortea nu trebue se o privimu ca pre unu ce reu, decumva vietí'a nostra pamentesca a fostu buna sí cuviosa, cà in casulu acest'a vomu fi in veci fericiti, ci numai se avemu grige, ca ace'a se nu ne afle nepregatiti; deci „*pri-veghiati, cà nu sciti neci diu'a neci or'a*“; cà-ci mortea e furu, sí ore cine cunosece cararile cele ascunse sí strembe ale furului? Cine scie, candu va sparge cas'a omului sí va intrá, ca se rapesca dintr'ens'a totu ce are cev'a pretiu? Sí precum furulu desbracatu de tote sentiemintele omenesci nu ie in socotintia misieletatea, la care devine famili'a jefuita prin densulu, asiá neci mortea nu ie in socotintia lacrimile cele amare ale sociului celui credintiosu, nu se misca de plansulu celu doiosu alu prunciloru, nu de anim'a cea franta de doreri a mamelorú; nu, ea nu vre se vedea receptele sí lécurile doctoriloru, nu vre se audia suspinele cele dorcrose ale nepotintiosiloru; ea nu porta frica de tari'a sí sanetatea omeniloru, ci ataca orbesce ori pre cine dupa placu, sí nu e cine se i se opuna; nu, cà mortea e ca o unda furiosa a riuriloru celoru rapedi, care deca esa din alvi'a sa, duce cu sine, frange, sfarma, derima fora crutiare totu ce i sta in cale. Astfeliu e mortea, sí de arm'a ei cea poterica toti sí tote trebue se pera. Ea intra dupa placu fora audintia in curtile imperatiloru ca sí in colibele seraciloru; candu i place ei, imperatulu trebue se se despartiesca de tronulu seu celu pomposu, de coron'a sa infrumsetiata cu petre scumpe intocma ca sí cersitoriulu de bastonulu seu, ce i-a desiervitu de radimu sí de traist'a sa cea sdrentiosa. Ea nu se teme de poterea celui poterosu, nu de virtutea celui virtuosu, nu de pecatele celui peccatosu. Inaintea ei toti suntemu egali, cà ea nu privesce la domnu ori supusu, nu la bunu ori reu. Ea nu intreba pre nime de multimea aniloru, ci pre prunciutulu celu nevinovatu chiaru asiá lu-rapesce din léganulu seu celu mole, ca sí pre betranulu celu cufundatu in pecate din culcusiulu seu celu aspru; ea cuprinde cu braciile sale ghiaciose pre ostasiulu celu bravu sí curagiosu de pe campulu bataliei intocmai ca pre preotulu celu pietosu dela santulu altariu.

Luandu tote aceste in socotintia mai de aproape afu, cà mortea are insusiri bune sí rele, sí anume deca privimu noi cu seriositate la multimea sí marimea suferintieloru, necasuriloru, greuminteloru sí lupteloru celoru necurmate, ce au de a le portá omenii pe acestu pamentu, suntemu siliti a marturisi, cà ace'a e binefacatoria, cà numai ea ne pote mantuí cu totulu de tote aceste. Dara deca vomu aruncá o ochire peste dorerile cele multe sí mari, ce le casiuna mortea in animele cele sentitorie, deca vomu luá in socotintia riurile de lacrime, ce le storce mortea din ochii consangeniloru sí amiciloru celoru credintiosi, vomu fi constrinsi a o inferá cu numirea de tirana: de unde se pote conchide, cà mortea facia cu unii e binefacatoria, éra facia cu altii e tirana e cruda. — Tirana e,

candă fora crutiare despartiesce pentru totu de un'a doue anime incaldite de foculu celu sacru alu iubirii curate un'a catra alt'a; tirana e, candă rapesce pre parinti din miediloculu fiiloru și fiiloru sale, cari inca abia respica numele celu dulce de tata și de mama; tirana e, candă despoia de mama chiaru și pre acea fiintia nevinovata, care neci n'a apucatu se guste laptele aceleia, care o a nascutu,  ra mam'a neci n'a potutu se i inunde fruntea cu sarutari dulci; tirana e, candă smulge din braciele moli parintiesci pre unulu fiulu loru, care a fostu ochiulu, speranti'a și radimulu parintiloru; tirana e, candă taia firulu vietiei unoru barbati, cari stralucescu ca nesce luc feri pe orizonulu unui poporu asupritu și impilatu, cari sunt conducatorii poporeloru, sunt binefacatorii omenimii.

Inse mortea nu e numai tirana ci și binefacatoria. Au spuneti-mi voi T. A. nu face ea bine, candă mantuesce prin saget'a sa de sarcin'a nesuportabile a vietiei pe unu omu g rbovitu de aduncele betranetie fora audiu fora vedere? Au nu se pote numi ea binefacatoria, candă imbraciseza cu caldura pre unu cersitoriu, care ambla golu și ruptu de fome cersindu pe la usiele omeniloru fora ca se afle indurare? Au nu se pote chiam  mortea binefacatoria pentru unulu ca acel'a, a carui vietia nu e alta decâtu unu s ru lungu de suferintie, de greutati infricosiate și de amaratiuni? Au nu i se cuvine ei numirea de binefacatoria atunci, candă acum dupa ce ai desiertatu de o multime de ori pocalulu amaratiuniloru, vine mortea ca o mama dulce, te imbia se gusti din pacalulu ei, și gustandu se adormi alinandu-ti dorerile pe veci? Au nu e mortea binefacatoria pentru acel'a, care apesatu de o bola grea jace ani intregi suferindu cele mai cumplite doreri, desecatu la medua, frantu la sufletu și trupu fora sperantia de a-si mai recapeta sanatatea perduta? Au dora va dice cinev'a că nu face ea bine atunci, candă acum ne mai aflandu-se l cu pentru vre o bola grea, vine mortea cea nevediuata lenga patulu de doreri, si  ta in 2—3 minute scapa pe omu de acele suferintie grele, de cari a gemutu ani intregi versandu lacrimi amare și chiamandu mortea intru ajutoriu?! —

Dara facia cu acést'a repausata in Domnulu, mortea cu dreptulu se pote infer  cu numirea de tirana, c   ca ea rap  din braciele unui sociu bunu pe o socia prea credintiosa,  ca ea despoia de mama pre mai multi fii și fiie necrescute;  ca ea si-a infiptu saget'a sa in anim'a unei mame aduncite in betranetie, care dupa Ddieu mai tota mangairaea si-a aflatu in acést'a fia a sa.

O, morte tirana! cum ti-ai castigatu tu potere peste totu genulu omenescu?! cum nu cruti tu nici chiaru pre cei mai buni și mai virtuosi?! Pentru ce nu alegi tu intre betranu și teneru? Pentru ce nu i rapesci tu pre aceia, cari asceptandu-te cu bracie deschise, lacrima pentru int rdierea ta? Pentru ce nu more betranulu, alu carui sufletu e frantu de loviturile cele multe și grele ale sortii? Pentru ce nu faci tu bine cu unulu ca acel'a, a carui anima se sfasia și se mistuesce de o dorere ascunsa, pre-

cum se sbuciuma, voscediesce și usca o floare frumoasă de roderea unui vermeer, ce jace nevediatu la radecina acea, de la care floarea ar trebui se și-capete suc și nutrimentu?! O, morțe neindurată! pentru ce ai ruptu tu din gradina omenimii această floare teneră? Au dora ai voitu se infrumsetiezi cu densa imperatiă ta? Pentru ce ai smulsu această socia prea credincioasă din brațele moli ale soțului seu, care cu tota căldura animei o a iubit? Pentru ce ai despoiatu tu pre fiii și fiiele aceste de mamă loră prea dulce? Pentru ce o rapesci tu pre această de la mamă sa dulce, sfâșiata de dorurile cele mai amare și frântă de numărul anilor? Pentru ce ai ranitu doodată atâte anime sentimentale cu săgetă ta? Pentru ce le-ai rapitu tezaurulu celu mai scumpu, pacea și liniștea din intru? Pentru ce ai taiatu tu firulu vieții la această femeie, care a fost mangaiatoriă celor megniți și intristați, nutritoriă celor flamendi și rădămii celor slabi? Pentru ce o ai dusu în imperatiă ta asiă de tempuru pre această de la care forte mulți poteau se invetie blădetia, coveninția și pietate, că ea cu virtuțile sale creștinesci, cu însușirile sale frumoase întrecu pre multe, că ea fu oclindă (cautătoreă) șesului femeescu. Au dora tu morțe, ai voitu a infrumsetia pământulu cu o floare delicată? O! nu, nu, că această floare de adi înainte va fi în simulu pământului, și nu va mai înflori! Dăra ce se ți mai puu atâte întrebări pline de cele mai grele imputări? că-ci me încumetu a crede, că numai pentru această o ai rapitu din numărul celor vii, ca se înmulțiesci cu ea numărul dreptilor și alesilor lui Domnedieu. — Și deca această e alésă lui Ddieu, pentru ce plangeti? pentru ce versați lacrimi amare asupra osamintelor ei, gătite și infrumsetiate ca și trupulu unei mirese, spre a plecă la locul nemorii, la viața eternă, unde va începe o viață nouă viața fără de trup, o viață nefinită? — pentru ce plangeti? Nu ve intristareți, că-ci omulu numai trupește more era sufletesce nu; sufletulu numai atunci se pote privi de mortu, deca e întinatu cu pecate grele cu pecate de morțe. Despre această repausată înse T. A. credemu, că nu a moritu cu sufletulu, pentruca ea și-a curățitu sufletulu de pecate prin marturisire și provediendu-se cu nutrimentulu vieții de veci s'a impacatu cu Ddieu: ea dăra n'a moritu, ci numai dorme, dorme somnulu celu aduncu alu vieții de veci, dorme în pace și linișce până ce se va deșceptă la sunetulu trombitiei, cându apoi deschidiendu-se mormintele, morții voru învia, și atunci va învia și această repausată, și osamintele aceste, ce jacu acum foră miscare înainte noastră, se voru sculă din pulberea, în care se voru preface, și se voru uni cu sufletulu ce l'a avutu, care e nemoritoriu; deci deca sufletulu e nemoritoriu, noi nu avem de a ne teme de morțe, că de ni-amu adunatu fapte bune, ea nu pote se fla periculoasă, despre ce pe scurtu în partea a

II.

Vietî'a e unu daru domnedieescu, inse acestu daru numai atunci are pretiulu seu adeveratu deca lu-scimu folosî, adeca decumv'a in decursulu vietiei acesteia ne adunâmu fapte bune spre vietî'a de veci, cã-ci acolo numai aceste ne veru insocî pre noi. Ferice e dara acel'a, care si-a adunatu fapte bune aici pe pamentu, cã pre acel'a lu-accepta o comora nepretiuita in ceriu;  ra celu ce si-a agonisitu numai fapte rele se pote numî celu mai nefericitu cã acel'a va sentî tote torturele infioratorie ale iadului; de unde se pote conchide, cã vietî'a fia ace'a cãtu de lunga, n'are neci unu pretiu, deca nu ne imbunimu sî indreptãmu moralurile cele rele facundu totu ce e bunu, folositoriu sî salutaru pentru sufletu; cã-ci nu acel'a duce vietia lunga, care e plecatu de sarcin'a betranetieloru său care numera ani multi, ci acel'a, care numera multe fapte bune pline de virtuti crestinesci. Omulu numai de atunci incepe a vietuini sufletesce de candu incepe a face bine,  ra pan' atunci sufletesce e mortu. In daru se nesuesce cinev'a a ajunge la marirea cea ceresca deca nu e infrumsetiatu cu virtuti adeveratu crestinesci, cã virtutea e calca, ce duce la ceriu, numai prin virtute sî prin fapte bune ne potemu ajunge scopulu nostru celu maretiu, cã precum pomulu se cunosce din frupte sî nu de pe fiori, asiá sî pre omu lu-vedescu faptele patrate, deci deca „*vrei se intri la vietia, tiene mandatele*“, cã celu ce dice „*lo iubescu pre Ddieu! dara nu tiene mandatele lui, e mintunosu.*“ (I. Joanu II. 4). Dreptu ace'a cine nu face ace'a, ce a poruncitu Ddieu, acel'a in daru spereza se ajunga ace'a, ce a promis Ddieu totororu acelor'a, cari implinescu mandatele lui.

„*Se lapedãmu dara T. A., faptele intunerecului, imbracãndu-ne cu arm'a luminii*“ (Rom. XIII. 12), cã faptele nostre nu trecu ca fumulu s u ca ceti'a precum li se pare unoru necredintiosi, ci acele remanu in eternu. Nesuiti-ve dara a face totu bine, infrumsetiati-ve sufletele vostre cu virtuti crestinesci, cã „*ce folosu va av  omulu de va dobandi lumea tota  ra sufletulu lu-va perde?*“ (Mat. XVI. 20). Pentru ace'a cu totu dreptulu intreba santulu parinte Bernardu: „Pentru ce te ingrigesci atãtu de tare despre refaciarea sî infrumsetiarea trupului teu, care in scurtu va deveni mancarea vermiloru? Si din contra, pentru ce porti atãtu de pucina grige de binele sî frumseti'a sufletului, care ore candu trebue se stea inaintea lui Ddieu? Tempulu de facia ni-e datu spre a ne grigi despre sufletu sî nu despre trupu. Acum sunt dile de mantuire sî nu de refaciare. Acum trebue se ne ostenimu pentru mantuirea sufletului, cã dela mantuirea acestuia depinde sî mantuirea trupului.“ Se ne mantuimu dara sufletele nostre de morte prin fapte bune sî virtuose, cã deca e vrednicia a mantui de morte trupulu, care totu trebue se mora odata, cu cãtu e mai mare vrednicia a mantui sufletulu, care va se vietuesca in veci;  ra acest'a lu-potemu mantui prin fapte bune. Se ne stãrnimu dara din tote poterile nostre a tramite de pe acestu pamentu la

ceriu o multime de fapte bune, și atunci noi în această viață vom întâmpina cu barbatia fără temere moartea cea neînvingătoare, era în cealaltă suflătu va fi acceptat și primit cu bucuria și cu triumful de solii săi cei credincioși trimisi înainte spre a-i pregăti calea, ce duce la viață. Se desprețuim lucrurile deșerte și faptele rele ale lumii acesteia purtându-le grăbește neadormita de suflătele noastre cari nu se pot pretinde de ajuns, căci acele sunt făcute după tipul și asemănarea lui Dumnezeu, și sunt răscumparate cu sângele prea scump al lui Cristos, pentru acele acestea au mai mare preț decât toată lumea această, că această o făcându-l Dumnezeu numai cu un cuvânt, dară pentru suflătele noastre și-a dat Dumnezeu pre-unul născut fiul său, a dat viața și sângele Acestuia.

„Cercați dară înainte de toate împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui“ (Mat. VI. 25) și atunci nu veți purta nici cea mai mică frică de moarte, care ucide trupul dară suflătu nu. Făcându-astfel, în ora morții noastre vom putea dice cu Apostolul: „*Lupta bună am luptat, credința o am păzit, cursul l-am deplinat.*“ (II. Timot. IV. 7). Amin.

I e r t a t i u n i .

Astăzi e un an, 6 luni și 11 zile de când petrecurăm la mormântul de la casă această o ființă nevinovată în vârstă de 4 ani. Atunci cei cari a-ți fostu de față ati putut vedea limba sâmburului cel modest și o mamă doioasă, o mamă palidă la față de doreri; o mamă cu ochii aduși și scaldati în lacrimi amare, o mamă frântă la inimă și la suflătu pentru pierderea fetiței sale Virginiei prin moarte repentină și neașteptată. Și ore cine ar fi spus atunci, că dorerea iscată din moartea acelei fete va căsuna moarte prea timpurie mamei sale? Și era că astăzi pe această mamă dulce nu o vedem mai mult versându lacrimi, că ochii ei s-au închis pentru totu de ună; nu o vedem mai mult cu inimă sfâșiată de doreri, că inimă ei nu mai bate; astăzi nu o vedem aruncându din când în când câte o ochire doreroasă peste soțul ei cel trist și peste familia ei atinsă atât de greu de mâna cea grea a sorții; nu, că ea în vârstă de 28 de ani a vieții sale a încetat de a fi soție și mamă; ea acum de 4 zile nu se mai numără între cei vii, ci eca osâmintele ei cele recite jaci înaintea noastră acceptându se le asediăm spre repausare eternă în mormântul, înse după ce în mintele din urma ale vieții sale me însărcinara cu această neplăcută și prea tristă rolă de a vorbi — după datină străbunilor noștri — în numele ei eca implinindu-mi această datorință doreroasă voi lua cel mai de pe urma rămasu bun de la familia sa cea prea tristă, dela totu consangenei și cunoștinții săi; deci mai înainte se adreseza către soțul său, dicându:

1. Prea iubite soție! Omul în toată viața sa totu după fericire se bate și alergă, dară această îndesat o cerca, că nu o găsește din cauza, pentru că fericire statătoară și adevărată nu se da pe acestu pământ tălcătos; nu, căci fericirea din viața această are în sine o ama-

ratione, o placere insielatoria, o dorere anumita, o desfetare nesigura, o linisce plina de tema și frica, cu unu cuventu fericirea de pe pamentu n'are nici unu fundamentu; nu, ca Ddieu a amestecatu dulceti'a fericirii celei tempurarie cu amaratiune, ca asiá se cercámu fericirea ace'a, a carei dulcetia nu insiela. Adevurulua sertiumii acesteia o vedesce esperiinti'a de tote dilele, o vedesce chiaru și convietuirea noastra, care pana la unu tempu a fostu forte fericita, inse éca că acést'a fericire o conturbà mortea, rapindu-me din braciile tale cele moli, și despartindu-me pentru totu de un'a de tine și de famili'a mea. Eu dara me ducu, me stramutu de la voi in patri'a ace'a, unde domnesce o fericire adeverala, și ducundu-me ti-respiecu multiamita ferbinte pentru iubirea ta fidele pentru credinti'a tare, vedita catra mine in restempu de 10 ani, 7 lune și 3 dile a convietuirii nostre. Ti-multiamescu pentru grigea cea mare ce o ai portatu, și pentru ostenelele cele multe, ce le ai pusu pentru mine atáta pana am fostu sanetosa, cátu și de atunci, de candu morbulu acestu greu m'a tienutu legata de patulu meu plinu de doreri sfasiatorie. Ddieulu celu prea bunu se ti-resplatesca pentru mangaiarea, ce mi-ai datu in suferintiele mele; se se reverse peste tine in prisosintia charulu lui Ddieu pentru lacrimile multe, ce ai versatu din ochii tei pentru dorerile mele atunci, candu ai priveghiatu lenga mine nopti intregre fora de somnu.

Totu o data ceru de la tine cu anima franta iertare pentru tote cuvintele și faptele, cu cari te-am vetematu, și te rogu, se me lasi, se mergu in pace pe calea, care mi-a gatitu mie Domnulu.

Inse precum caletoriulu celu ce se despartiesce de locul nascerii sale și de iubittii sei, voindu a-si aliná dorerea animei, arunca totu mereu câte o reprivire peste patri'a și tienutulu, de unde a plecatu, asiá și repausat'a acést'a, aruncandu o ochire trista peste fiii și fiiele sale i comenda grigii tale parintiesci, rogandu-te cu buze tremurande: ca încátu e cu potintia se suplinesci tu locul unei mame bune, că oh! óta nascuttii ei pierdura ace'a ce nu se mai pote redobendi; nu, că-ci pentru nesce fii și fiice inca neerescute nu pote se fia o perdere mai mare, decâtu perderea mamei carea i-a laptatu cu laptele seu dulce; nu, iubirea cea ferbinte și dragalasia a mamei nimicu, nimicu nu o pote suplini! Mangaia dara pre acesti orfani de mama prin invetiaturele frumose crestinesci, că aceste punu balsamulu celu mai bunu pe animele ranite de doreri! Cresce-i pre toti și tote in frie'a Domnului, ca asiá la aduncele tale betranetie se fia radimulu vietiei tale, se ti fia spre mangaiare.

In urma ti-comendu tie prea iubite și multu intristate sociule! bunulu celu mai mare alu meu, sufletulu! care n'a moritu, ci vietuesce, cersindu indurarea nemarginita a lui Ddieu! Imblandiesce dara tu mani'a lui cea drepta cu rogatiunile tale, cu elemosine și cu sierfe aducunde pe santulu altariu pentru repausulu sufletului meu, că prin aceste vei arată iubirea, ce o ai nutritu in sinulu teu catra mine. — Inca odata și mai pe urma ti-poftescu fericire, pace și linisce! Dee Ddieu, ca anim'a ta

cea prea trista se afle mangaiare deplina in fiii si fiiele noastre. Fi fericitu!
— noi nu ne vomu mai revedé pana la judeciulu de pe urma in patri'a
ceresca. Ddiu cu tine! —

2. Prea dulcii mei fii si fiie! (N. N.). Precum ce vede din ochii
vostri scaldati in lacrimi amare, voi precepti bine si sentiti aduncu per-
dere, ce o aveti prin mortea mamei vostre bune, inse de veti luá in socotintia,
cá fia care omu e supusu mortii, atunci intristarea voastra se va miciorá,
sciindu, cá prin acést'a mi-am refuitu o datoría naturale. Precum totu de
un'a in vietia mea, asiá si in momintele aceste, candu me despartiescu
de voi pentru totu de un'a, ca o mama dulce a voastra v'asi mangaiá
pre voi, dara ast'a data dorerile vostre se paru a fi atátu de mari, incátu
cuvintele mele slabe, ce resuna prin acoperementulu siciului, n'ar fi in
stare se le aline, si se ve molcomesca animele vostre turburate, dara Ta-
talu nostru celu cerescu, acestu doctoru sufletescu si trupescu, precum si
tempulu ve va vindecá ranele mari ale animeloru vostre. —

Sciti cá peste tota vietia mea v'am iubitu din adunculu animei mele,
ma si atunci candu Ddiu mi-a cerutu sufletulu, atunci candu luptam cu
mortea neinvincibile v'am imbracisiatu, v'am strinsu catra anim'a mea
aratandu-ve cu cáta gele me despartiescu de voi chiaru in tempulu, candu
ati avé cea mai mare lipsa de o mama dulce, buna si grigitoria, carea se
ve fia voue conducatoria pe carier'a lunecosa a vietiei acesteia; inse voi
fiti intiepti in toti pasii vietiei vostre aducundu-ve a minte de invetia-
turele, ce vi le am datu voue cu tota oca siunea, acele se le pastrati in
mintea si anim'a voastra ca o scumpa ereditate primita de la mam'a voastra
cea dulce, care acum pre voi ve parasescé! dara parasindu-ve ve lasu
voue cu limba de morte, ca se iubiti peste tote pre Ddiu, si apoi pre
tatalu vostru, care de adi inainte va suplini si locul mamei vostre; ne-
suti-ve a i usiorá sarcinele vietiei lui prin servitiulu vostru; staruiti-ve a
mangaiá prin portare buna si placuta anim'a lui cea franta de doreri;
portati grigea cea mai mare de acestu parinte prea bunu, care forte multu
asuda pentru fericirea voastra cea eterna si temporaria. Mangaieti-ve si
nu me plangeti pre mine, cá Ddiu, care — pote pentru peccatele nostre —
v'a cercatu pre voi cu lovitur'a acést'a grea, atunci ve va mangaiá, candu
neci nu veti cugetá; atunci ve va intinde man'a sa prea poterica intr'aju-
toriu, candu veti avé mai mare lipsa, cá-ci Elu e mangaiatoriulu veduveloru,
si parintele orfaniloru. Iubiti-ve unii pre altii din tota anim'a voastra, cá
iubirea e virtutea ace'a, fora care nime nu pote fi placutu inaintea lui
Ddiu. Portati grige buna de sufletele vostre ca de celu mai scumpu
tesauru alu fiacarui omu; deprindeti-ve neincetatu in virtuti si in fapte
bune, cá numai aceste lu-insociescu pre omu din colo de mormentu. Voi
dulcii mei fii si prea iubite fiie! me veti insoci numai pana la mormen-
tulu meu celu intunecosu si rece, si reintornandu-ve, de acole numai
aducerea a minte si faptele mele me voru petrece.

Inca un'a mai dorescu de la voi prea iubiti fii si fiie! ca recompensare pentru ostenelele, ce le am pusu pentru voi si pentru sarutarile cele dulci, cu cari v'am inundat faciele vostre: acest'a dorintia e ace'a, ca in locu de lacrimi doreroase se versati la tronulu atotpotintelui rogatiuni ferbinti pentru iertarea pecatelor mamei vostre. Acest'a dorintia prea modesta o impliniti totu mereu la cas'a lui Ddiu, la locuinti'a voastra si la mormentulu meu; si precum muierile cele cuvioase indemnate de iubire curata au alergatu la mormentulu lui Cristosu, ducundu aromate spre a unge trupulu lui celu santu acoperitu cu rane, asiá si voi veniti totu mereu la mormentulu, ce acopere osamintele mamei vostre; aduceti si plantati acolo flori bine mirositorie, si acele le riarati cu lacrimi isvorite din anemele vostre cele sentitorie; infrumsetiati-mi crucea — acestu semnu maretiu alu crestinatatii — cu cununa de flori fragede, impletita de manele vostre inocinti, si deca veti vedé florile vescedite, aduceti-ve a minte, cá asiá se va vescedi si vietia voastra, carea semena multu cu o flore binemirositoria, care in totu minutulu se pote calcá in peciore, semena cu o flore delicata, carea resare din pamentu de odata cu lucéferulu de diua, si indatu ce o ajunge arsi'a sorelui, se vescediesce, usca si pere. — In urma ve rogu, ca ori unde ve va aruncá sortea, tipulu mamei vostre se lu portati in anemele vostre. Remasu bunu fiii mei! remasu bunu fiiele mele! Ddiu cu voi!

3. Oh! unde esci tu dulce mama?! Unde sunteti voi iubittii mei frati si sorori cu familie voste?! unde sunteti voi? (N. N.). Oh! in daru privescu cu ochii mei obdusi de o cetia grossa in tote partile! in daru, cá nu sunteti in giurulu siciului, ce acopere osamintele mele! nu, cá intre mine si intre voi — si pana candu eram in vietia — a fostu o distantia mare. Munti inalti, codrii intunecosi si vali adunce ne-au despartitu de olalta mai bine de 10 ani! si eta cá acesti munti si codrii, aceste vali nu v'au lasatu se veniti d'acolo din patri'a cea frumoasa inse departata spre a asisti la immormentarea mea; ma pote, cá inca nici n'a venit'u la cunoscinti'a voastra, cá io nu me numeru mai multu intre cei vii! Oh voi munti, codrii si vali! rogu-ve faceti-mi in momintele aceste unu servitiu dorerosu! Spuneti fratiloru si sororiloru mele, cá io nu mai sum viua! Inse voi nu me ascultati; voi n'ati lasatu se strabata pe aripele ventului gemetele mele in orele din urma, ca se auda mam'a mea, se vina, se potu espirá pe braciele ei; fia dara, eu me mangaiu cu ace'a, cá Cristosu cu tote cá era fiulu lui Ddiu, cu tote ca mam'a sa cea dulce a statutu lenga densulu sub cruce, totusi n'a potutu se mora in braciele cele dulci si sante ale mamei sale, nu, cá nu l'au lasatu acidatorii sei impetriti la anima, ei l'au restignitu pe cruce, si mam'a sa privea la Elu! Ma ce e mai multu, ei nu i-a fostu iertatu se-i intinda nici baremu o beutura de apa ca se stempere setea cea amara a fiului seu, ea fu silita a se uitá cum lu-adapa cu veninu! Tu mam'a mea dulce! esti cu multu mai fericita in asta privintia decâtu cum fu mam'a lui Cristosu, cá n'ai vediatu

pe fi'a ta golindu pocalulu amaru alu mortii precum vediú prea curat'a Vergura Mari'a pre fiulu seu celu prea santu! Dreptu ace'a, deca vei audi de mortea mea, nu te superá, nu te intristá! Nu ve superati, nu ve intristati neci voi, iubiti frati si sorori, pentru mutarea mea din viet'a acést'a trecatoria la cea eterna. Se nu te megnesca pre tine, mama dulce, cá nu mi-am datu sufletulu lui Ddiu in loculu acel'a, unde l'am cape-tatú; se nu te superi pentru cá nu mi potui inchide ochii pe pamentulu acel'a, unde am vediutu antái'a ora lumin'a lumii acesteia; nu, cá „a Dom-nului e pamentulu sí plinirea lui.“ Elu pentru celu mortu nu e mai mole intr'unu locu ca in altulu. Alungati dara din animele vostre tota suporarea si intristarea, si in loculu acestor'a puneti in sinurile vostre tipulu mieu, care ve roga pre voi de aici din departara, ca se nu me uitati, ci se ve aduceti a minte de mine in rogatiunile vostre, cá de astadi inainte numai prin aceste me veti poté ajutá: díceți dara de acolo din departare: „se mi fia tierina usiora“, cá éta io despartíndu-me de catra voi, mi-tienu de datorintia, a ve aduce multiamita din anima pentru iubirea vostra cea curata, si desclínitu tí-aducu tíe mama! multiamita si recunoscintia fiesca pentru ostenelele puse cu crescerea mea. Ddiu se ti-resplatesca pentru tote binefacerile tale insutitu, pe cátu io n'am fostu in stare se ti-resplatescu. Angerulu Domnului se te conduca in toti pasii vietiei tale. Primesce sarutarea cea mai de pe urma de pe buzele cele reci ale fíiei tale, si deca ti-am gresítu cev'a, te rogu se me ierti, cá io me ducu la tatalu mieu, nutrita de acea sperantia dulce, cá voiú convení cu sufletulu lui. Remasu bunu! Remasu bunu, scumpa mama!

4. Iubiti consangeni! Legatur'a de sange ce fú între mine si între voi mi impune cu tota tari'a se mai graiescu cu voi câteva cuvinte de pe marginea mormentului. Eta deca întreprinde omulu o caletoria scurta de câteva díle, are datina de a-si luá remasu bunu de la amicii sei, éta de consangenií sei se despartiesce între imbracisiari caldurose si salu-tari cordiali; deci dara si io carea plecu nu pe o cale scurta, ci pe calea eternitatii de unde nu me mai potú reintorná, — mi-íntíndu drept'a mea rece, spre a ve salutá mai pe urma, si ve rogu, ca in calea acést'a lunga si grea se me insociti cu rogatiunile si elemosinele vostre, cá-ci legatur'a, ce a fostu între noi, prin mortea trupului mieu nu se desface. Sufletele celoru vii si celoru morti sunt in legatura eterna, prin urmare noi si de aci inainte avemú unii catra altii datorintie reciproce. Ve rogu dara, ímplíníti-ve datorintiele, ce le aveti facia cu mine cu ace'a iubire si cre-díntia cu carea ati fostu cátra mine in viet'a cea pamentena, si ímplíníndu-le, se nu perdeti din vederea vostra mortea, ci totu mereu se ve aduceti a minte de venirea ei, cá facundu acést'a o veti ívinge, si ea nu ve va gasí nepregatiti. Se fiti fericiti! Ddiu cu voi!

5. Prea bunii mei amici si amice! vecini si vecine! Ddiu prin ín-tíeleptíunea sa cea nemarginita asiá a dispusu, ca omenii se vietíuesca in societate unii cu altii, ca asiá in tempu de lipsa se pota alergá unulu la

altulu după ajutoriu. Astfeliu sî io fiindu în vietia, am avutu amici sî amice bune, vecini sî vecine sincere; eta inse că acum ve parasescu pre toti sî tote mutandu-me din vecinatatea voastră în vecinatatea altor'a, la loculu acel'a, unde adese ori se odinescu lenga olalta doi sîu trei de aceia, cari pe pamentu nu s'au potutu suferi unii pe altii, inse acum nimene nu le turbura pacea sî liniscea, ei toti dormu somnulu celu dulce alu pacii. Ve multiamescu pentru amiceti'a sî bunavointi'a voastră. Se traiti în pace sî fericire, sî déca dora v'asi fi vetematu sîu intr'unu modu sîu intr'altulu, ve rogu se me iertati. Remasu bunu! Ddieu cu voi!

6. În urma mi-deschidu buzele amortite spre a ve aduce multiamita sî recunoscintia totororu, cari ati binevoitu a osteni aici, spre a-mi dá onorea cea mai de pe urma, că-ei sum convinsa, că voi n'ati venitu aici din curiositate spre a privi la trupulu meu mortu; nu, că nimicu nu e atâtu de comunu ca mortea, ei pre voi v'a adusu la cas'a acést'a iubirea, ce o nutriti în pieptarile vostre nobili catra mine, sî compatimirea, ce o sentiti în animele vostre facia cu sociulu meu celu prea intristatu sî cu famili'a mea greu cercetata: dreptu ace'a primiti multiamit'a sî recunoscintia mea, sî déca dora s'ar affá între voi cutare, pre care se lu fiu vetematu sîu cu fapt'a, sîu cu cuventulu, sîu cu sciinti'a, sîu cu nesciinti'a, se aiba indulgentia facia cu mine, sî se me ierte. — Totu o data ve rogu, se ve luati ostenel'a, de a-mi insoci osamintele la cimiteriu, sî aici aruncandu o privire fugitiva peste morminte aduceti-ve a minte, că suntemu pulbere sî în pulbere ne vomu preface.

Acum ve rogu, puneti-mi osamintele desecate în pamentu, asiediati-le în acestu patu prea mole, asiediati-le, că acele fiindu obosite, sfasiate, struncinate sî frante de doreri amare, au lipsa de repausu. Puneti-le lenga osamintele fragede ale prea dulcii mele fiie Virgini'a, ca se se odinesca mam'a langa fi'a sa; puneti-le în mormentulu intunecosu sî rece, sî punendu-le, aruncati pe acele o mana de tierina dicundu din anima: „*Fia-ti tierin'a usiora, si Ddieu se te ierte, se te odinesca!*“ în veci. Amin.

Iertatiuni la mortu

(De Justiu Popfiu).

Estrasu din discursulu funebrele, rostitu la immortalizarea prea venerabilelui parinte, *Giorgiu Cretiu*, fostului parocu în Girisiu în dieces'a Oradii-mari.

(Continuare sî inchiatare).*)

Dela consangeni. Celu ce pleca pe cale lunga, au potere-ar se se despartiesca de ai sei, fora de a le stringe inca odata manele, fora de a-i îmbracisá inca odata, cine scie, dora mai pe urma la pieptulu seu? Dar

*) Vedi nrulu 19.

celu ce pleca ca și mine intru o țiera, de unde inca nu s'a întorsu nimene, cum si-ar poté pune petiorulu pe acést'a cale lunga, fora de a se întorce inca odata catra iubirii sei, cu cari l'a intrunitu atâtia ani fericiți dulcea legatura de sange? Catra voi me întorceu dara acum iubitoru mei consangeni; dar vai! nu știu se ve mangaiu ore pre voi? séu se amestecu și eu lacrimel mele cu ale vostre la acést'a despartire amara? Eca se stinse schinteu'a vietiei in anim'a mea, eca me smulse mortea cruda din braciile vostre iubitorie, eca trebuie se me despartu de voi; dar nu plangeti! me despartu numai cu trupulu, éra sufletulu mieu, va remané și de aci inainte in legatura santa cu voi, privindu cu iubire la voi din patri'a ceresca. Primiti acum in clipit'a despartirii multumit'a mea ferbinte dreptu respłata pentru iubirea și alipirea sincera, ce mi o-ati pastratu tota viet'a, și care grabirati a mi o aretá și acum, udandu cu lacrime de dorere osele mele recite. Se ve binecuvente Ddieu cu tote bunurile sale, și se ve conduca in braciile sale pe calea fericirii neturburate de necasuri și de suferintie. Și deca ve va cuprinde acusi și pre voi somnulu din urma, somnulu mortii, mortea numai cu crutiare se se atinga de voi, se ve fia mutarea liniscita și fericiita. Și acum inca odata și mai pe urma: Remasu bunu iubitoru mei consangeni! remasu bunu!

Dela confratii sei, preotii districtuali și diecesani. Treccatorie sunt tote aici pe pamentu iubitoru mei confrati preoti ai acestui districtu și ai acestei diecese frumose! La suflarea ventulu cadu rupte și vescedite inca și rosele in floritorie, cum nu voru cadé ramurile imbetranite, lipsite acum de suculu vietiei? Ca o ramura imbetranita stam acum și eu in gradin'a mare alui Ddieu, in lume; batú or'a, suflă ventulu rece alu mortii, și me rupse fora crutiare depe arborele vietiei, și franse fora indurare legatur'a dulce și pretiuita, ce me uní cu voi iubitoru confrati! ani indelungati in servitiulu lui Ddieu, la altariulu lui prea santu. In daru au fostu, nu me potura scapá rogatiunile vostre fratiesci, cari le-ati inaltiatu pentru mine la ceriu in iubirea animei vostre; eta acum numai din sinulu patriei eterne mai potu privi la voi. Cu dulce aducere a minte recuetu de aici la tempulu fericitu, ce l'am petrecutu in societatea vostra, ostenindu și eu cu voi la olalta ca unu lucratoriu neinsemnatu in vii'a lui Ddieu. Despartirea acést'a tempurale se nu amaresca animele vostre; Ddieu e acel'a, care m'a luatú dintre voi, dela altariulu seu pamentescu, ca se mi de locu între angerii sei, la altariulu seu cerescu. De aici me plecu a ve stringe inca odata manele fratiesci; rogandu pre Ddieu, se fia cu voi și cu iubirii vostri, se binecuvente nesuintiele vostre, ca se poteti privi cu indestulire și placere frupturile osteneleloru vostre in aceia, pre cari i-a incredintiata grigii vostre parintiesci. Éra candu umerii vostri slabiti nu voru mai poté portá sarcinele vietiei, se ve de voue dreptu respłata fericire eterna in imperati'a sa ceresca, unde éra ne vomu revedé. Și pana atunci remasu bunu iubitoru mei confrati! remasu bunu! și nu me uitati in rogatiunile și sierfele vostre!

Dela poporeniî sei. Ah! de asi avé potere, se frangu acést'a locuintia de lemnu; de asi avé potere, se spintecu acestu velu, ca se vedu inca odata faciele vostre, se mi redicu manele, se mi deschidu buzele, si se ve binecuentu inca odata pre voi prea iubitiî mei fii in Cristosu! in alu caroru miedilocu am petrecutu iubitu si onoratu, in fericire si indestulire anii cei mai frumosi ai vietiei mele. Dar vai! desierta dorintia acést'a si fora folosu; braciele mi jacu reci si fora potere, buzele mi-au amutitu, si ochii-mi inchisi spre somnulu mortii in daru i intaritu, nu se mai deschidu spre vietia. Acést'a este sortea nostra comuna, si asiá este bine; trebue se desfacemu cogi'a, ca se potemu gustá dulceti'a miedilui ascunsu; astfeliu trebue si omulu se depuna trupulu, ce i tiene incatusiatu sufletulu, ca se pota gustá dulceti'a fericirii adeverate. Fericitu eu, cá mi depusi sarcin'a pamentesca; corabi'a vietiei mele ajunse la tiernure, nu mai am de a me teme, cá o voru bate venturile sortii, acum me potu odini. Ma si de aici depe tiernurea nemoririi, unde va fi de acum petrecerea mea eterna, la voi sbora cugetele mele prea iubitoru mei fii in Cristosu! si deca nu potu se me desfetu cu ochii mei trupesci in voderea vostra, la voi privescu neincetatu ochii sufletului mieu! Douedeci si cinci de ani am petrecutu in giurulu vostru, portandu copilii vostri in braciele mele si curatindu-i prin s. Botezu, binecuentandu casatoriele, santindu casele si semenaturele vostre, mangaiandu morbosii si petrecundu cu rogatiuni la gropa mortii vostri, vestindu totororu tainele ceriului si aprindiendu inaintea totororu lumin'a credintiei si conducundu-ve pe calea adeveralui, unde ve ascepta mantuire si fericire eterna. Ce tempu fericitu! Ce legatura santa.

Si acum candu mortea neindurata rupse firulu legaturei pretiute, au fire-ar cu potintia se uitu bunetatea, ce mi o-ati aretati su totu decursulu petrecerii mele in giurulu vostru? Primiti dara iubitoru mei fii! multiumit'a mea cea mai adunca pentru iubirea, credinti'a si alipirea fiesca, de care m'am bucuratu in miediloculu vostru; judecati cu blandetia si bunavointia gresielele si scaderile, ce le voiu fi avutu si eu ca omu supusu slabitiuniloru pamentesci, si mi iertati, deca v'am vatematu pre vre unii dintre voi ori cu cuventulu, ori cu fapt'a, precum ve iertu si eu totororu; pastrati suvenirea mea in animele vostre, precum ducu si eu suvenirea vostra dulce cu mine in mormentu; si in urma plecati-ve inca odata filoru! si primiti binecuentarea mea cea din urma. Binecuentarea lui Ddieu peste voi, peste casele, peste vitele, peste hotarele, peste lucrurile vostre. Pacea, dreptatea, frabietatea se locuiesca intre voi, si se nu parasesca neoi odata satulu vostru etc. Éra candu ve va chiamá Ddieu si pre voi unulu câte unulu in acea imperatia eterna, unde repausa linu parintii vostri, si unde am plecatu si eu acum, se ve de voue in indurarea sa cunun'a vietiei. Remasu banu prea iubitoru mei fii! remasu banu; in ceriu éra ne vomu reintelni! etc. etc.

Pasiesco acum iubite confrate alu nostru pe calea memoririi; si pana ce cortulu teu de lutu, trupulu stricatiou, lu redamu spre odina petrecutu de lacrimile si rogatiunile nostre pamentului din care a fostu luat, sufletulu teu afle fericire si desfetare eterna la Ddiu, care l'a datu. Amin.

L i t e r a r i u.

Ni s'a tramisu urmatoriulu anunciu, care lu comendam atentiuini p. o. nostri cetitori:

Invitare de prenumeratiune la cuventari basericesci.

Amesuratu apromisiunii facute in invitarea mea de prenumeratiune din an. tr. 1. Sept., cu aceste am onore a face cunoscutu Veneratului Cleru, ca m'am resolutu a continuá opulu meu de predice, si a edá *Tomulu II.*

Acestu tomu va cuprinde in sine *predice pe Dominecele, ce cadu intre SS. Pasce si Rosale, si pe Dominecele dupa Rosale, pana cam la a 14. séu 15. Domineca*, încátu tomulu va contiené la 20. cole tiparite.

Prenumeratiunea la acestu tomu se deschide pana in finea lunei Decemvre a. e., candu, deca se voru fi adunatu prenumeranti cu numeru de ajunsu, opulu de locu se va dá sub tipariu.

Pretiuulu acestui tomu va fi 2 fl. v. a., cari sunt de a se plati cu ocasiunea abonarii, si a se strapune de a dreptulu la subscrisulu. Subscrisulu garanteza pentru sumele incurende, si la casu, candu opulu ori din ce cauza n'ar poté esi la lumina, se voru retramite Dloru prenumeranti.

Pl. tit. Domni, cari voru fi plecati a concurge la spriginirea acestei introprinderi, sunt rogati, ca, încátu se pote, se se grupeze dupa cercuri, districte, ori tracturi protopopesci, cea ce multu inlesnesce atátu strapunerea baniloru de prenumeratiune, câtu si espedarea opului.

Me rogu a se anotá chiaru si legibile: numele, cum numele, caracterulu, si locuinti'a Dloru prenumeranti si post'a ultima.

Pentru Domnii colectanti se asigura dupa 10. esemplarie unu esemplariu gratuitu.

Logosiu 8. Octovre 1868.

Michaile Nagy,
Canonicu lectoriu.

M i s c e l a n e.

Pregatesce-te la s. sierfa, ca si cum ai cugetá cá voiesci a asistá la sierf'a sangerosa a lui Cristosu pe muntele Calvariei.

Cu câta pietate amu asistá la s. sierfa, deca amu fi petrunsi de acestu adeveru, deca inca pe drumu la baserica ni-amu intipuí viu si amu cumpeni in animele nostre, cumca acum ne suimu pe muntele Calvariei,

spre a fi marturi ai siergei prea sante de restingnire impreuna ca Mari'a, mam'a lui Isusu, cu Joanu, invetiaceleluu favoritu si cu Mari'a Magdalena? Asi'a fecera multi santi, si animele loru esundau de sentiemintele miscarii si condorerii, multiumitei si iubirii, caintiei si remuscarii. — Cetinu despre s. Vilhelmu, arhiepiscopulu din Bourges, cumca era petrunsu de o admirabile amore penentiaru la aducerea ss. daruri. Din ochii sei isvoriau ca dintr'o funtana nesecata, lacrimi dese, lacrimi pline de o dulcetia nespusa si de pietate ferbinte. Elu dicea: „Candu consideru in s. sierfa, cumca Isusu Cristosu se imoleza insusi pe altariu Parintelui cerescu ca sierfa a junghiaru, eu nu sentu mai pucina dorere decatu cum l'asi vedé morindu restignitu pe muntele patimeloru.“ — Si de unde vine ore, cumca in diu'a de astadi multi crestini asista fora de tota miscarea la s. sierfa, la acea infacisiare tainica a siergei de pe cruce? De unde recel'a chiaru la unii preoti, pre cari Domnulu i-a vrednicitu, ca densii se lu sierfesa prin manele loru? Lipsesce credintia viua, lipsescu lacrimel'le de condorere pentru Isusu! Tempulu nostru sentimentale are lacrimi in prisosintia pentru teatre si pentru eroii romantieloru; era pentru Isusu, eroulu divin alu rescumperarii, pentru Mantuitoriulu restignitu, nici un'a! —

Ingenunchia plinu de credintia, pietate si reverintia la s. sierfa.

Ni se nareza din viet'a s. Antoniu urmatori'a intemplare miraculoasa. S. Parinte se intelni in Toulouse cu unu necredintiosu, carele voia se demustre, cumca nu e cu potintia infacisiarea lui Cristosu in prea santele sacraminte; fu inse resbatutu de santulu barbatu cu astfelu de arguminte si adeverat'a infacisiare a lui Isusu i-o demustre acest'a asi'a, catu elu nu mai sci'u se dica nimica. Totusi in fine dise: „Voiu crede, deca te vei invoi la acestu contractu: deca adeca o mula, carea de trei dile a implinitu lucrurile cele mai grele fora a manca nimica, mai nainte nu se va atinge de nutretiuulu, ce i se va pune nainte, pana nu se va fi inchinatu mai antaiu catra s. sacraminte, ce i se voru presinta. Deca va face acest'a, atunci si eu voi crede, si me voi inchina.“ — S. Antoniu, se convoi, incredintiandu-se in Ddieu. A trei'a di dupa s. liturgia lu'a s. sacraminte si merse la unu locu publicu alu cetatii, unde se adunase multu poporu din curiositate. Si mul'a destinata fu adusa, si i se puse nutretiuulu in cata-va departare. Acum pasi inainte santulu cu sacramintele si dise: „Vedi aci, oh animalule, pre creatoriuulu si Domnulu teu! Ti-demandu in numele seu, ca se ingenunchi si se te inchini lui, ca se rosinezi si se inveti, tu fiintia fora minte pre fiinti'a cu minte, pre omu.“ Indata se apropi'a animalulu, si-pleca capulu si cadiu in genunchi, si apoi merse la nutretiuulu seu. — Totu poporul plangea, si urmandu animalului, cadiu in genunchi ca se se inchine Domnului, Domnedieului. — Oh crestine! oh preotule! cadi si ingenunchia si tu decate ori se scobore Domnulu Ddieulu teu in s. sierfa pe altariu, si te inchina plinu de credintia, pietate si reverintia celui prea inaltu! —

Cantecu contemporanu.

(Din poesiele mele mai vechie).

Ce pecatu ne pedepsece?
Ce blastemu ne asupresce?
Ce'a ce unulu redica,
Vene altulu si o strica?!

Au n'avemu unu scopu in lume?
Nu portamu acel'asi nume?
Nume ce cu-a sa splendore
Opacesce-auriulu sore.

Au n'avemu o istoria?
O marire, o mundria?
Ca ni mama dulce, buna,
Rom'a vechia si strabuna!

Au n'avemu toti o oftare?
De ce arde micu si mare: —
Gintea scumpa se traiesca,
Se traiesca, se'nfioresca!

Se traiesca?! — Ca traiesce,
Biet'a-atunci numai sentiesce,
Candu d'in somnu-i greu trasare
La a nostre certe-amare.

Dar pre Dieu-Atotpotinte
Juruimu, de adi nainte:
Vomu pasi toti pe-o carare. —
Pera castrele contrarie!

Limb'a face pre-o natiune.
Ce-i dar o constitutiune,
Fara limb'a natiunale?
Zedu, ce fundamentu nu are!

Nu-i romanu de omenia,
Demnu de a sa istoria,
Celu ce limb'a-si n'o vorbesce,
Si nu scrie romanesce.

Nu-i romanu demnu de-a sa ginte,
Celu ce de-astadi inainte,
Nu voiesce a combata
Pentru-a gintii libertate.

Transilvania amata!
Calea drepta tu ne-arata,
Trei milioane si mai bine
Cauta sperandu la tine.

Si Banatu-ti va da mana.
Au putere-ar se remana,
Se nu merga inainte,
Candu lu chiama scump'a ginte?

Stramosiesca Bucovina,
Si ea inca va se vina,
Infratirea se-o'ncunune
Cu-ale ei sorori strabune.

Si noi fii de-o mama, pe-unde
Crisiulu mana-a sale unde,
Vomu urma voue'n virtute.
Asia Dieulu se ne-ajute!

Fratii mei! betranu si june,
Se'ntonamu o rogatiune:
Domnulu din ceru se santiesca
Infratirea romanesca!

Er tu brava preotime!
Canta preste romanime,
Canta binecuventare
Dela santele altarie.

Veda lumea si se mire,
Ce potemu noi in unire;
Veda lumea'nspaimentata,
Glori'a Romei renviata!

Oradea-mare 1863.

Justinu Popiu.

Promemoria.

„*Quanto quisque sibi plura negaverit a Diis plura feret*“ (Hor.)
adeca: Cu câtu si-va denegá sie cineva mai multu, cu atât'a va primí
mai multu dela Ddieu.

„*Ira cedendo, non caedendo exstinguitur*“ adeca: celui maniosu
trebue se i feresci din cale, nu se i aciti inca foculu.

„*Capta avis est pluris, quam mille in gramine ruris*“ adeca: mai
multu ajunge o pasere, ce o ai acum in mana, decâtu o miie depe campu;
séu cum mai dice romanulu: Ce e la mana, nu e mintiuna.

„*A cibo bis cocto, et a doctore indocto libera nos Domine*“ adeca:
Mantuieste-ne Domne! de mancarea de doue ori ferta, dar dieu sí de
neinvetiatiulu, ce vre se treca de invetiatiu.

Spre sciintia.

Petrecundu mai tote feriele scolastice (asiá numit'a vacatiune)
in caletoria, nu am potutu continuá neci *tractatele din retoric'a
sacra*, neci *predicele dela cununia*, neci nu am potutu incepe
parenesele de diverse ocaseuni, precum la provederea celor mor-
bosi, la alegere de jude, de curatoriu etc. cari le promiseramu mai
nainte. Totu din caus'a acést'a amu fostu siliti a dá mai multe
predice straine, decâtu aveamu datina pana aci. Ceremu pentru
tote aceste iertarea binevoitoria a p. o. nostri prenumeranti; cà-ci
acum reintorsi in pace la locuinti'a nostra vomu apucá denou firulu
lucrarileru intrelasate. La nrii venitori, cari ne vomu nesuí a-i
face câtu de varianti, vomu adauge suplimente câte de o diumetate
de cola.

(Red.)

Catra p. o. nostri prenumeranti.

Rogâmu pre acei p. o. domni, cari nu si-au renoitu *abonamentulu
pentru semestrulu II.* séu sunt in restantia inca si cu pretiulu semestrului
primu, se se dechiãreze in graba, cà-ci acusi vomu face se incote spedarea.

De presinte tramitemu Nr. 20, celu urmatoriu va fí sucesivu alu 21.

Nrii 14, 15, 16!

Rogâmu pre acei p. t. DD. cari ni-au tramisi reclamatiuni, se binevoiesca a
percurge inca odata cele avisate in Nr. 13 su rubric'a „*Habent sua fata libelli*“, si fia
cu buna asceptare, cà nrii respectivi s'au pusu acum sub tipariu, si se voru tramite
in scurtu pe rondu.

**Cu esemplarie complete mai potemu servi inca de la inceputulu
anului.**

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu si editoriu: **Justinu Popflu.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.